

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. V. 56.

SINDSSYKEASYLERNES VIRKSOMHET

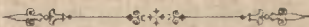
1906.

(Statistique des hospices d'aliénés pour l'année 1906.)

Efter de fra asylerne indkomne aarsberetninger

utgit av

MEDICINALDIREKTØREN.

KRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1908.

Pris: Kr. 0.50.

Norges Officielle Statistik, række V. (Statistique officielle de la Norvège, série V.)

Trykt 1906:

- Nr. 1. Sindssygeasylyernes Virksomhed 1904. (*Hospices d'aliénés.*)
- 2. Folkemængdens Bevægelse 1901 og 1902. (*Mouvement de la population.*)
- 3. Kriminel Retspleie 1901 og 1902. (*Statistique de la justice criminelle: Procédure.*)
- 4. Folketælling 3 December 1900. Hovedoversigt. (*Recensement. Aperçu général.*)
- 5. Skolevæsenets tilstand 1903. (*Instruction publique.*)
- 6. Fagskolestatistik 1902—1905. (*Ecoles professionnelles.*)
- 7. Fængselsstyrelsens Aarboeg 1902—1903. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons.*)
- 8. Socialstatistik. IV. Arbejds- og Lønningsforhold for Syersker i Kristiania tilligemed Oplysninger angaaende Lønninger i andre kvindelige Erhverv i Norge. (*Statistique sociale et du travail. IV. Situation économique et sociale des couturières à Kristiania, et salaires d'autres ouvrières en Norvège.*)
- 9. Norges Handel 1905. (*Commerce.*)
- 10. Rekruttering 1905. (*Recrutement.*)
- 11. Den almindelige Brandforsikrings-Indretning for Bygninger 1900—1904. (*L'institution générale des assurances des bâtiments contre l'incendie.*)
- 12. Norges kommunale Finanser 1903. (*Finances des communes.*)
- 13. Norges Skibsfart 1904. (*Navigation.*)
- 14. Private Aktiebanker 1905. (*Banques privées par actions.*)
- 15. Veterinærvæsenet og kjødkontrollen 1904. (*Service vétérinaire et l'inspection de la viande.*)
- 16. Ulykkesforsikringen 1895—1899. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
- 17. Norges postvæsen 1905. (*Statistique postale.*)
- 18. Norges Sparebanker 1905. (*Caisses d'épargne.*)
- 19. Norges Fiskerier 1905. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 20. Fattigvæsenet 1903 og 1904. (*Assistance publique.*)
- 21. Norges Telegrafvæsen 1905/06. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 22. De offentlige Jernbaner 1905/06. (*Chemins de fer publics.*)
- 23. Sundhedstilstanden og Medicinalforholdene 1904. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 24. Civil Retspleie 1903 og 1904. (*Justice civile.*)
- 25. Folkemængdens Bevægelse 1886—1900. Hovedoversigt. (*Mouvement de la population. — Aperçu général.*)
- 26. Forsømte Børn 1900—1903. (*Traitement des enfants moralement abandonnés.*)

Trykt 1907:

- Nr. 27. Skolevæsenets tilstand 1904. (*Instruction publique.*)
- 28. Sindssygeasylyernes Virksomhed 1905. (*Hospices d'aliénés.*)
- 29. Fængselsstyrelsens Aarboeg 1903—1904. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons.*)
- 30. Skiftevæsenet samt Overformyndierne 1903 og 1904. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)
- 31. Jordbrug og Fædrift 1901—1905. (*Agriculture et élevage du bétail.*)
- 32. De Spedalske i Norge 1901—1905. (*Les lépreux en Norvège.*)
- 33. Norges Bergværksdrift 1904 og 1905. (*Mines et usines.*)
- 34. Folkemængdens Bevægelse 1903 og 1904. (*Mouvement de la population.*)
- 35. Norges Handel 1906. (*Commerce.*)

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. V. 56.

SINDSSYKEASYLERNES VIRKSOMHET

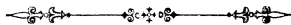
1906.

(Statistique des hospices d'aliénés pour l'année 1906.)

Efter de fra asylerne indkomne aarsberetninger

utgit av

MEDICINALDIREKTØREN.

KRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1908.

Før aarene 1899—1903 se Norges officielle statistik, række IV.

Før aarene 1904 og 1905 se Norges officielle statistik, række V. 1 og 28.

Indholdsfortegnelse.

Table des matières.

	Side		Pag.
Indledning, oversigt over sykepladserne m. v. paa de norske sindssykeasyler	1	Introduction. Données générales sur les hospices d'aliénés de Norvège en 1906	1
Oversigt over antallet av de paa sindssykeasylerne behandlede, middelbelæg og antal forpleiningsdage (tab. I)	6-7	Tableau du mouvement des hospices d'aliénés, indiquant pour chaque hospice le nombre des malades et le total des journées d'entretien (tab. I)	6-7
Forholdet mellem offentlige og private i sindssykeasylerne behandlede (tab. II)	6-7	Tableau du mouvement des hospices d'aliénés, indiquant le nombre des aliénés indigents et celui appartenant aux classes aisées (tab. II)	6-7
Interkurrente sygdomme paa asylerne (tab. III)	8-9	Cas des maladies intercurrentes dans les hospices d'aliénés (tab. III)	8-9
Tilsammen behandlet (tab. IV)	10-11	Nombre des aliénés traités dans les hospices (tab. IV)	10-11
Tilbakeiggende fra 1905 (tab. V)	10-11	Nombre des aliénés en traitement dans les hospices au 1er janvier 1906 (tab. V)	10-11
Indkommet (tab. VI)	12-13	Nombre des entrées dans les hospices d'aliénés (tab. VI)	12-13
Utskrevet helbredet (tab. VII)	12-13	Nombre des sorties en état de guérison (tab. VII)	12-13
Utskrevet i bedret tilstand (tab. VIII)	14-15	Nombre des sorties en état d'amélioration (tab. VIII)	14-15
Utskrevet uhelbredet (tab. IX)	14-15	Nombre des sorties en état de non guérison (tab. IX)	14-15
Døde (tab. X)	16-17	Nombre des décès dans les hospices d'aliénés (tab. X)	16-17
Tilbakeiggende ved utgangen av 1906 (tab. XI)	16-17	Nombre des aliénés restés en traitement au 31 décembre 1906 (tab. XI)	16-17
Sygdomsform og behandlingens utfald for samtlige asyler (tab. XII)	18-19	Répartition par formes de la maladie et résultat du traitement (tab. XII)	18-19
Forholdet av tilbakeiggende, indkomne, utgaaede og døde til samtlige paa sindssykeasylerne behandlede (tab. XIII)	18-19	Rapport du nombre des sorties et des décès comparé au total des aliénés traités dans les hospices d'aliénés (tab. XIII)	18-19
Aarstiden for de sykes indlæggelse paa asylerne (tab. XIV)	20	Tableau des entrées dans les hospices réparties par mois (tab. XIV)	20
Kjøn og alder ved indlæggelsen paa sindssykeasylerne (tab. XV)	21	Répartition des aliénés par âge et par sexe lors de leur admission dans les hospices (tab. XV)	21
Sindssygdømmens eller sidste anfalds varighet ved indlæggelsen (tab. XVI)	21	Durée de la maladie ou du dernier accès lors de l'admission des aliénés (tab. XVI)	21
Dødsårsakerne hos de paa sindssykeasylerne døde (tab. XVII)	22-23	Causes des décès indiquées pour les aliénés décédés dans les hospices (tab. XVII)	22-23
De indkomnes hjemstavn (tab. XVIII)	24-25	Tableau des entrées réparties par domicile des aliénés (tab. XVIII)	24-25
De indkomnes ægteskapsforhold (tab. XIX)	25	Tableau des entrées réparties par état civil (tab. XIX)	25
Aarsakerne til sindssygdømmen hos de indkomne (tab. XX)	26-29	Tableau des entrées dans les hospices d'aliénés réparties par cause présumée de la maladie (tab. XX)	26-29
De indkomnes stand og stilling (tab. XXI)	30-31	Tableau des entrées réparties par profession et par condition sociale (tab. XXI)	30-31

	Side		Pag.
Middeltral av daglig arbeidende syke i asylerne (tab. XXII)	30-31	Nombre moyen par jour des aliénés occupés au travail dans les diverses hospices (tab. XXII)	30-31
Oversigt over anvendelse av isolation og mekaniske tvangsmidler (tab. XXIII)	32-33	Relevé de l'application de reclusion (tab. XXIII)	32-33
Utdrag av regnskaperne	34-35	Tableau des recettes et des dépenses	34-35
Av dr. A. Lindboes beretning for Gaustad asyl	36	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Gaustad	36
Av dr. J. Scharffenbergs beretning for Kristiania sindssykeasyl i Kristiania	37	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Kristiania	37
Av dr. med. H. Holms beretning for Kristiania sindssykeasyl i Asker (Dikemark)	40	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Dikemark	40
Av dr. Aalls beretning for Oslo hospitals asyl	41	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés d'Oslo	41
Av dr. Dedichens beretning for hans asyl	41	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de dr. Dedichen	41
Av dr. T. Dahles beretning for Akershus amts sindssykeasyl paa Blakstad	42	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés du département d'Akershus (Blakstad)	42
Av dr. H. Platous beretning for Eg sindssykeasyl	44	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés d'Eg	44
Av dr. L. Langbergs beretning for Neevengaardens asyl i Bergen	48	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Neevengaarden	48
Av dr. Loofts beretning for Rosenbergs sindssykeasyl	50	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Rosenberg	50
Av dr. E. Martens beretning for Møllendals sindssykeasyl	51	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Møllendal	51
Av dr. med. Evensens beretning for Trondhjems hospitalsstiftelses sindssykeasyl	52	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Trondhjem	52
Av dr. J. A. Selmers beretning for Rotvold sindssykeasyl	59	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Rotvold	59
Av dr. Sollieds beretning for Rønvik sindssykeasyl	62	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Rønvik	62
Av dr. med. Evensens beretning for Kriminalasylet	64	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés criminels	64

Oversigt

over sindssykeasylernes virksomhet i 1906.

Antallet av sindssykeasyler var 15 med ialt 2 268 sykepladser.

Asylerne var:

Gaustad, statsasyl ved Kristiania, med 330 pladser, halvdelen for hvert kjøen.

Kristiania kommunale asyl med 120 pladser, kun for kvinder.

Dikemark, Kristiania kommunale asyl i Asker, med 183 pladser, kun for mænd (ifølge kongelig resolution av 1ste mai 1906).

Oslo hospitals asyl i Kristiania med 40 pladser, kun for kvinder.

Dr. Dedichens asyl, privat, ved Kristiania, med 58 pladser, halvdelen for hvert kjøen.

Blakstad, Akershus amts kommunale asyl i Asker, med 127 pladser, 80 for mænd og 47 for kvinder.

Kristiansands kommunale asyl med 21 pladser.

Eg, statsasyl i Kristiansand, med 260 pladser, halvdelen for hvert kjøen.

Neevengaarden, kommunalt asyl i Bergen, med 252 pladser, halvdelen for hvert kjøen.

Rosenbergs asyl, privat, i Bergen, med 175 pladser, 120 for mænd og 55 for kvinder.

Møllendals asyl, privat, ved Bergen, med 80 pladser, 45 for mænd og 35 for kvinder.

Trondhjems hospitalsstiftelses asyl, kommunalt, med 82 pladser.

Rotvold, statsasyl ved Trondhjem, med 275 pladser, 145 for mænd (hvorav 15 i landbrugskolonien) og 130 for kvinder.

Rønvik, statsasyl ved Bodø, med 230 pladser, halvdelen for hvert kjøen.

Kriminalasylet i Trondhjem kan motta ca. 35 patienter, kun mænd.

Tabel I gir en oversigt over *asylernes virksomhet*, behandlingens utfald, forpleiningsdagenses antal m. m. I 1906 *indlagdes* 994 (hvorav 7 indkom 2 ganger, nemlig 4 i Kristiania og 3 i Rønvik asyl) mot 1 122 i 1905 og 957 i 1904. Forholdet av innlæggelser til antallet av sykepladser for samtlige asylter (2 268) utgjorde 43,8 pct. og var for hvert asyl følgende:

Dedichens privatasyl	79,3 pct.	Blakstad	30,0 pct.
Rotvold	61,1 «	Kristiansand	28,6 «
Rønvik	51,7 «	Møllendal	27,5 «
Eg	51,2 «	Trondhjem	15,9 «
Kristiania kommunale asy- ler i Kristiania og Asker	45,9 «	Rosenberg	13,7 «
Neevengaarden	49,2 «	Kriminalasylet	8,6 «
Gaustad	47,6 «	Oslo	5,0 «

Procentforholdet av *mænd* og *kvinder* sees av følgende sammenstilling:

	Mænd.	Kvinder.
Tilbakeiggende fra 1905	54,8 pct.	45,2 pct.
Indkommet i 1906	52,6 «	47,4 «
Tilsammen behandlet	54,1 «	45,9 «
Utgaat og død	50,7 «	49,3 «
Tilbakeiggende ved utgangen av 1906	55,4 «	44,6 «

Forholdet av tilbakeiggende, indkomne, utgaaede og døde til samtlige behandlede ved de enkelte asylter sees av tabel XIII.

Av de *utgaaede* utskreves 21,2 pct. helbredet, 27,2 pct. bedret, 35,2 pct. uheldredet, 1,0 pct. efter avgit erklæring, og 15,4 pct. døde

Forpleiningsdagenses antal utgjorde 840 829 eller gjennemsnitlig for hver av samtlige behandlede 260,1 dage (i 1905 247,5 dage, i 1904 250,4 dage).

Middeltallet av daglig behandlede syke var 2 303,6 (i 1905 2 133,7, i 1904 1 975,4). Antallet av de for *fattigvæseners* og *privates* regning behandlede syke sees av tabel II. For det offentliges regning forpleiedes 84,7 pct., for *privates* 15,3 pct.

Sundhetstilstanden har gjennomgaaende været meget god; de interkurrente sykdomme vil sees av tabel III.

Dødsaaersakerne og de dødes alder sees av tabel XVII. Den hyppigste dødsaaersak var tuberkulose, som foraarsaket 29,2 pct. av samtlige dødsfald; 19,0 pct. skyldtes lungetuberkulose. Derefter er opført hjertelammelse (kollaps) med 12,4 pct., paralysis generalis med 9,5 pct. samt lungebetændelse med 5,8 pct.

Tabel XIV viser fordelingen av *de indkomne paa de enkelte maaneder*, som efter hyppigheden av indlæggelser faar følgende orden:

Juli	99	December	85	Oktober	80
Januar	90	April	81	Juni	78
September	88	November	81	August	77
Mars	85	Mai	80	Februar	67

Der indlagdes flest i 3die kvartal (264); derefter kom 4de kvartal med 246, 1ste kvartal med 242 og 2det kvartal med 239. 3 til observation indlagte personer er ikke medregnet i tabellen

De indkomnes alder (tabel XV) kjendes for 981, idet 9 til observation indlagte ikke er medregnet, og 3, der indlagdes 2 ganger, kun er regnet 1 gang, samt derhos for 1 alderen ikke er opgit.

Herav var:

6,2 pct. under	20 aar.	13,1 pct. mellem	50—60 aar.
27,3 « mellem	20—30 «	8,0 « —	60—70 «
21,3 « —	30—40 «	3,3 « —	70—80 «
20,2 « —	40—50 «	0,6 « —	80—90 «

Med hensyn til *sygdommens eller det sidste anfalds varighet* ved indlæggelsen (tabel XVI) er oplyst følgende for 982. Den var for:

36,3 pct. under	$\frac{1}{2}$ aar,
9,1 « fra	$\frac{1}{2}$ —1 «
7,4 « «	1—2 «
38,6 « «	2 aar og derover,
8,9 « «	ukjendt eller uopgit.

De indkomnes hjemstavn (tabel XVIII) er opgit for 981. 61,6 pct. var fra landdistrikterne, 37,4 pct. fra byerne; 1,0 pct. var hjemmehørende i utlandet (Danmark, Sverige og Finland).

De indkomnes egteskapsforhold (tabel XIX) kjendes for 980, hvorav 55,6 pct. var ugifte, 36,0 pct. gifte og 8,4 pct. i enkestand.

En sammenstilling av de opgivne *aarsaker til sindssygdome* hos de indkomne er gjort i tabel XX, som omfatter 982 indlæggelser, idet 9 til observation indlagte ikke er medregnet, og 3, der indlagdes 2 ganger, kun er regnet 1 gang. Ingen årsak er opgit for 390 eller 39,8 pct. Blandt de andre 592 anføres arvelig anlæg overhovedet hos 379 eller 64,0 pct., som eneste årsak hos 312 eller 52,7 pct. Drik er anført hos 51 eller 8,6 pct. og syfilis hos 17 eller 2,9 pct.

Stand og stilling (tabel XXI) er opgit for 931. Av disse tilhørte:

27,2	pct.	bonde-, husmands- og inderststanden,
21,5	«	arbeiderstanden,
11,3	«	haandverkerstanden,
11,0	«	tjenerstanden,
10,8	«	sjømandsstanden (fiskere),
6,9	«	handelsstanden.

Arbeidsvirksomheten blandt de sindssyke fremgaar av tabel XXII og anvendelse av *isolation og mekaniske tvangsmidler* av tabel XXIII.

Et utdrag av regnskaperne fra en del asyler meddeles i tabel XXIV. For de 4 statsasyler og kriminalasylet er dette hentet fra «Forklaringer til statsregnskabet, budgjetaaret 1905—1906».

Den *psykiatriske undervisning* paa Gaustad asyl holdtes av direktøren i 1ste semester for 13 medicinske studerende; i høstsemestret holdt reservelægen et kursus i generel psykiatri.

Tabeller.

Tabel I. Oversigt over antallet av de paa
Tableau du mouvement des hospices d'aliénés indiquant pour chaque

Asyler.	Tilbakeiggende ved utgangen av 1905.			Indkomne i 1906.			Tilsammen behandlet i 1906.			Ut-					
										helbredet.			bedret.		
	Tils.	Derav		Tils.	Derav		Tils.	Derav		Tils.	Derav		Tils.	Derav	
md.		kv.	md.		kv.	md.		kv.	md.		kv.	md.		kv.	
Gaustad	336	175	161	157	89	68	493	264	229	34	14	20	30	16	14
Kristiania	98	-	98	74	-	74	172	-	172	4	-	4	23	-	23
Dikemark	156	156	-	65	65	-	221	221	-	11	11	-	3	3	-
Oslo	41	-	41	2	-	2	43	-	43	-	-	-	-	-	-
Dedichens	36	19	17	46	24	22	82	43	39	5	3	2	9	5	4
Blakstad	118	65	53	38	24	14	156	89	67	2	2	-	5	2	3
Kristiansand	22	10	12	6	3	3	28	13	15	-	-	-	-	-	-
Eg	282	148	134	133	65	68	415	213	202	42	20	22	19	7	12
Neevengaarden	246	127	119	124	59	65	370	186	184	31	14	17	46	22	14
Rosenberg	183	127	56	24	18	6	207	145	62	2	1	1	15	11	4
Møllendal	90	50	40	22	9	13	112	59	53	7	2	5	5	2	3
Trondhjem	83	44	39	13	6	7	96	50	46	1	-	1	2	2	-
Rotvold	274	142	132	168	89	79	442	231	211	18	9	9	41	21	20
Rønvik	248	137	111	119	69	50	367	206	161	32	17	15	44	22	22
Kriminalasylet	26	26	-	3	3	-	29	29	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	2 239	1 226	1 013	994	523	471	3233	1749	1484	189	93	96	242	113	129

Tabel II. Forholdet mellem offentlige og
Tableau du mouvement des hospices d'aliénés, indiquant le nombre

Asyler.	Tilbakeiggende fra 1905.						Indkommet i 1906.						Tils. behand-		
	Fattige.			Private.			Fattige.			Private.			Fattige.		
	Tils.	Derav		Tils.	Derav		Tils.	Derav		Tils.	Derav		Tils.	Derav	
md.		kv.	md.		kv.	md.		kv.	md.		kv.	md.		kv.	
Gaustad	281	146	135	55	29	26	113	63	50	44	26	18	394	209	185
Kristiania	97	-	97	1	-	1	68	-	68	6	-	6	165	-	165
Dikemark	147	147	-	9	9	-	58	58	-	7	7	-	205	205	-
Oslo	27	-	27	14	-	14	1	-	1	1	-	1	28	-	28
Dedichens	-	-	-	36	19	17	-	-	-	46	24	22	-	-	-
Blakstad	111	62	49	7	3	4	31	18	13	7	6	1	142	80	62
Kristiansand	22	10	²⁾ 12	-	-	-	5	2	3	1	1	-	27	12	15
Eg	³⁾ 235	122	113	³⁾ 47	26	21	108	51	57	25	14	11	343	173	170
Neevengaarden	210	104	106	36	23	13	100	47	53	24	12	12	310	151	159
Rosenberg	166	113	53	17	14	3	19	15	4	5	3	2	185	128	57
Møllendal	88	49	39	2	1	1	19	8	11	3	1	2	107	57	50
Trondhjem	80	42	38	3	2	1	11	6	5	2	-	2	91	48	43
Rotvold ⁵⁾	223	114	109	51	28	23	132	71	61	36	18	18	355	185	170
Rønvik	⁶⁾ 245	137	108	⁶⁾ 3	-	3	113	66	47	5	2	3	358	203	155
Kriminalasylet	26	26	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	29	29	-
Tilsammen	1 958	1 072	886	281	154	127	781	408	373	212	114	98	2739	1480	1259

¹⁾ 1 mand fra private til fattige og 1 kvinde fra fattige til private. ²⁾ En av disse var 230, 120, 110, 52, 28, 24. ³⁾ I aarets løp er 4 mænd overført fra privat til offentlig regning og løp er 7 mænd og 3 kvinder overgaat fra privat til offentlig forpleining. ⁴⁾ I henhold til beret-

sindssykeasyleterne behandlede.

ospice le nombre des malades et le total des journées d'entretien.

Utgaaet									Tilsammen utgaaet og død.			Tilbakeiggende ved utgangen av 1906.			Middelbelæg.	Antal forpleiningsdage.
Uhelbredet.			Efter avgit erklæring.			Døde.			Tils.		Tils.		Tils.	Derav		
Tils.	Derav		Tils.	Derav		Tils.	Derav		Tils.	Derav		Tils.				
	md.	kv.		md.	kv.		md.	kv.		md.	kv.		md.	kv.		
66	31	35	3	3	-	22	10	12	155	74	81	338	190	148	344,47	125 732
20	-	20	-	-	-	9	-	9	56	-	56	116	-	116	110,71	40 410
14	14	-	-	-	-	10	10	-	38	38	-	183	183	-	177,74	64 876
2	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-	2	41	-	41	40,93	14 941
26	13	13	-	-	-	2	-	2	42	21	21	40	22	18	35,92	13 109
1	1	-	-	-	-	11	10	1	19	15	4	137	74	63	125,39	45 766
4	1	3	-	-	-	-	-	-	4	1	3	24	12	12	23,10	8 430
51	30	21	2	2	-	14	5	9	128	64	64	289	149	138	283,40	103 442
10	3	7	-	-	-	24	17	7	111	56	55	259	130	129	253,49	92 525
8	8	-	-	-	-	8	5	3	33	25	8	174	120	54	177,94	64 947
4	2	2	-	-	-	6	4	2	22	10	12	90	49	41	89,50	32 668
1	1	-	-	-	-	4	2	2	8	5	3	88	45	43	85,35	31 152
91	47	44	4	4	-	15	5	10	169	86	83	273	145	128	274,90	100 338
16	11	5	-	-	-	12	7	5	104	57	47	263	149	114	253,98	92 701
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	29	-	26,83	9 792
314	162	152	9	9	-	137	75	62	891	452	439	2 342	1 297	1 045	230,36	840 829

private i sindssykeasyleterne behandlede.

des aliénés indigents et celui appartenant aux classes aisées.

I 1906.			Utgaaet.						Døde.						Tilbakeiggende ved utgangen av 1906.					
Private.			Fattige.			Private.			Fattige.			Private.			Fattige.			Private.		
Tils.	Derav		Tils.	Derav		Tils.	Derav		Tils.	Derav		Tils.	Derav		Tils.	Derav		Tils.	Derav	
	md.	kv.		md.	kv.		md.	kv.		md.	kv.		md.	kv.		md.	kv.		md.	kv.
99	55	44	98	46	52	35	19	16	19	7	12	3	2	1	277 ¹⁾	157 ¹⁾	120	61 ¹⁾	33 ¹⁾	28
7	-	7	44	-	44	3	-	3	9	-	9	-	-	-	112	-	112	4	-	4
16	16	-	22	22	-	6	6	-	10	10	-	-	-	-	173	173	-	10	10	-
15	-	15	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	-	26	15	-	15
82	43	39	-	-	-	40	21	19	-	-	-	2	-	2	-	-	-	40	22	18
14	9	5	6	3	3	2	2	-	9	8	1	2	2	-	127	69	58	10	5	5
1	1	-	4	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	11	12	1	1	-
72	40	32	91	46	45	23	13	10	11	5	6	3	1	2	241	122	119	46	26	20
60	35	25	72	33	39	15	6	9	20	14	6	4	3	1 ⁴⁾	219	108	111 ⁴⁾	40	22	18
22	17	5	21	16	5	4	4	-	6	4	2	2	1	1	158	108	50	16	12	4
5	2	3	13	5	8	3	1	2	6	4	2	-	-	-	88	48	40	2	1	1
5	2	3	3	2	1	1	1	-	4	2	2	-	-	-	84	44	40	4	1	3
87	46	41	116	62	54	38	19	19	11	3	8	4	2	2	228	120	108	45	25	20
8	2	6	89	48	41	2	1	1	12	7	5	-	-	-	257	148	109	6	1	5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	29	-	-	-	-
493	268	225	581	284	297	172	93	79	117	64	53	20	11	9	2 042	1 137	905	300	159	141

i 1905 behandlet for privat regning. ³⁾ I henhold til beretningen for 1905 var tallene henholdsvis 3 kvinder fra offentlig til privat. For 5 mænd og 3 kvinder betales delvis privat. ⁴⁾ I aarets regning for 1905 var tallene henholdsvis 244, 136, 108, 4, 1, 3.

Tabel III. Interkurrente sygdomme
Cas des maladies intercurrentes

Sygdom.	Ialt behandlede tilfælde.		Gaustad.		Kristi- ania.	Dike- mark.	
	Tils.	Derav		Md.	Kv.	Kv.	Md.
		md.	kv.				
Abort.....	1	-	1	-	-	1	-
Absces, flegmone etc.....	25	14	11	2	-	3	-
Acne, eczem og forskj. andre hudsygd.	26	7	19	-	4	-	-
Angina.....	11	9	2	1	-	1	-
Anæmi, pernicios.....	1	1	-	-	-	-	-
Atheromata.....	1	1	-	-	-	-	-
Bronkit, bronkopneumoni.....	8	6	2	1	-	-	-
Bursit.....	2	1	1	1	-	-	-
Carbunkel, furunkel.....	17	13	4	-	-	-	-
Chlorose.....	2	-	2	-	-	-	-
Conjunktivit, dakrocystit.....	4	1	3	-	-	-	-
Contusio.....	1	1	-	-	-	-	-
Cystit.....	5	3	2	-	-	-	1
Diarré, kolerine, enterit.....	37	6	31	-	-	6	-
Difteri.....	1	-	1	-	¹⁾ 1	-	-
Erysipelas.....	14	8	6	3	-	1	2
Erythema nodosum.....	2	1	1	1	-	-	-
Fractura.....	5	2	3	²⁾ 1	-	-	-
Gastrit.....	3	1	2	1	-	-	-
Glaukom.....	1	1	-	-	-	-	-
Hernia incarcerata.....	1	1	-	-	-	-	-
Hæmorrhoider.....	1	1	-	-	-	-	-
Ikerus.....	1	1	-	-	-	-	-
Influenta.....	3	-	3	-	1	-	-
Ischias.....	1	1	-	1	-	-	-
Katarr.....	16	6	10	-	-	-	-
Keratitis.....	1	1	-	-	-	-	-
Lumbago.....	2	2	-	-	-	-	-
Nefrit.....	2	1	1	1	-	1	-
Oedema cerebri.....	1	-	1	-	-	-	-
Othæmatom.....	1	1	-	-	-	-	-
Otitis media.....	1	-	1	-	-	1	-
Parotit.....	3	1	2	-	-	-	-
Periostit.....	4	3	1	-	-	1	-
Perityphlit.....	2	1	1	1	1	-	-
Pleurit.....	8	5	3	1	1	-	1
Pneumoni.....	4	3	1	-	1	-	-
Prolapsus uteri.....	1	-	1	-	-	-	-
Pyæmi.....	1	1	-	-	-	-	1
Rheumatismus actus.....	3	2	1	-	1	-	-
Tuberkulose.....	30	15	15	4	3	2	-
Tumor mammæ.....	1	1	-	-	-	-	-
Tyfoidefeber.....	1	-	¹⁾ 1	-	1	-	-
Úlcus cruris.....	1	1	-	-	-	-	-
Vulnera.....	13	5	8	-	-	-	-
Tilsammen.....	270	128	142	19	14	³⁾ 17	5

¹⁾ Se nærmere teksten. ²⁾ Fract. ulnæ. ³⁾ Fract. colli femoris. ⁴⁾ Fract. radii. ⁵⁾ Fract. 2, der indkom i sidste stadium, døde kort efter indlæggelsen. ⁶⁾ Hos en af disse flere gange medførte døden, er ikke medtat her; heller ikke sygdomme hos personalet.

paa asylerne i 1906.

aus les hospices d'aliénés.

Oslo.	Eg.		Neeven- gaarden.		Trondhjem.		Rotvold.		Rønvik.		Kriminal- asylet.
	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	2	1	-	1	-	3	1	-	8	3	1
-	1	-	-	-	-	-	-	-	5	15	1
-	1	1	-	-	-	-	-	-	2	-	5
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	4
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	12	3	-	-	-	-	-	1	1	-	-
-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1
-	-	-	1	2	2	-	-	10	3	13	-
-	1	1	1	2	-	-	-	-	1	2	-
³⁾ 1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	6	10	-
-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	2	-	-	-	-	-	2	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
-	2	2	⁷⁾ 7	⁷⁾ 3	1	2	-	-	1	3	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	2	4	-	-	2	1	-	-	1	⁸⁾ 3	-
2	29	15	13	10	6	7	3	15	38	62	15

oli femoris. ⁶⁾ Fract. capit. radii. ⁷⁾ Endel hadde ved indkomsten symptomer paa tuberkulose; alvorlige saar paa haandled og fingre ved ituslaaning av ruter. ⁸⁾ Sygdomme, som i aarets løp

Tabel IV. Tilsammer
Nombre des aliéné

Sygdom.	Samtlige asyler.			Gaustad.		Kristi- ania.	Dike- mark.	Oslo.	Dedichens.		Blakstad.	
	Tils.	Derav		Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		md.	kv.									
Melancholia.....	403	170	233	37	44	13	7	9	9	6	7	2
Mania.....	224	82	142	21	32	3	6	9	3	2	3	1
Amentia.....	201	81	120	-	-	1	10	-	-	-	-	1
Dementia.....	1 496	863	633	145	100	104	117	15	²⁾ 14	²⁾ 15	43	36
Paranoia.....	257	150	107	4	16	10	18	1	2	2	3	1
Insania periodica.....	152	63	89	-	-	13	6	-	6	7	6	4
— epileptica.....	54	43	11	7	-	-	6	1	-	1	3	2
— hysterica.....	83	2	81	-	29	19	-	5	-	-	1	8
— hypochondrica.....	15	11	4	5	4	-	-	-	-	-	-	-
— degenerativa.....	122	91	31	-	-	2	24	-	8	³⁾ 5	10	9
— neurasthenica.....	9	2	7	-	-	1	-	-	-	⁴⁾ 1	-	-
Alcoholismus.....	58	57	1	23	-	-	6	-	-	-	5	-
Paralysis generalis.....	52	49	3	2	-	3	18	-	1	-	1	-
Vitia organica cerebri.....	9	6	3	-	-	3	2	-	-	-	-	-
Idiotia (imbecillitas).....	78	61	17	11	3	-	1	3	-	-	7	3
Til observation.....	20	18	2	9	1	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	3 233	1 749	1 484	264	229	¹⁾ 172	221	43	43	39	89	67

¹⁾ Antallet av behandlede individer var 168, idet 4 var indlagt 2 ganger. ²⁾ Dem. secund 2 mænd og 2 kvinder. ³⁾ 3 av dem er opført under diagnosen katatonia. ⁴⁾ Opført unde

Tabel V. Tilbakeleggende
Nombre des aliénés en traitemen

Sygdom.	Samtlige asyler.			Gaustad.		Kristi- ania.	Dike- mark.	Oslo.	Dedichens.		Blakstad.	
	Tils.	Derav		Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		md.	kv.									
Melancholia.....	255	102	153	32	37	7	3	9	5	4	4	1
Mania.....	143	47	96	12	25	1	3	9	1	1	1	1
Amentia.....	118	45	73	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Dementia.....	1 073	633	440	92	59	61	86	13	6	7	34	28
Paranoia.....	219	134	85	4	13	6	17	1	1	2	2	1
Insania periodica.....	85	38	47	-	-	8	3	-	2	2	4	2
— epileptica.....	35	26	9	2	-	-	5	1	-	-	-	2
— hysterica.....	59	2	57	-	21	8	-	5	-	-	1	7
— hypochondrica.....	9	6	3	4	3	-	-	-	-	-	-	-
— degenerativa.....	94	71	23	-	-	2	20	-	4	1	7	6
— neurasthenica.....	7	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus.....	43	42	1	17	-	-	5	-	-	-	4	-
Paralysis generalis.....	28	26	2	1	-	2	11	-	-	-	1	-
Vitia organica cerebri.....	5	2	3	-	-	3	1	-	-	-	-	-
Idiotia (imbecillitas).....	59	43	16	7	3	-	1	3	-	-	7	3
Til observation.....	7	7	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	¹⁾ 2293	1 226	¹⁾ 1013	175	161	¹⁾ 98	156	41	19	17	65	58

¹⁾ Som følge av ændring av endel ældre diagnoser stemmer ikke tallene for de enkelte fra melancholia til dementia, 7 fra amentia til dementia, 1 fra amentia til melancholia, 1 fra periodica og 3 fra insania degenerativa til dementia.

behandlet.

traités dans les hospices.

Kristian-sand.		Eg.		Neeven-gaarden.		Rosen-berg.		Møllen-dal.		Trond-hjem.		Rotvold.		Rønvik.		Kriminal-asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
-	2	23	51	12	30	5	5	10	8	-	4	40	46	20	13	-
-	1	7	30	2	6	4	10	13	17	-	-	10	17	13	14	-
-	-	8	22	37	51	8	4	1	5	-	-	1	15	14	21	2
8	8	93	42	67	57	79	29	28	17	⁵⁾ 44	⁵⁾ 35	109	86	105	89	11
1	4	31	23	20	21	24	10	2	2	-	-	30	11	10	6	5
-	-	11	18	6	11	3	1	-	2	3	2	13	20	7	11	2
-	-	1	1	8	2	3	1	2	1	1	1	4	1	8	-	-
-	-	-	8	-	4	-	1	-	-	-	-	1	5	-	1	-
-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1
-	-	15	7	6	1	10	-	1	1	2	1	3	3	10	2	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	5	-	-	-
-	-	4	-	8	-	4	-	-	-	-	-	2	1	2	-	3
-	-	6	-	9	-	-	-	-	-	-	-	5	-	7	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-
4	-	10	-	8	1	5	1	2	-	-	2	3	1	7	3	3
-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	1	-
13	15	213	202	186	184	145	62	59	53	50	46	231	211	206	161	29

kvinder; dem. sen. 4 mænd og 3 kvinder; dem præcox 8 mænd og 6 kvinder; dem. paran. iagnosen psychasthenia. ⁵⁾ Dem. præcox 42 mænd og 31 kvinder; dem. sen. 2 mænd og 4 kvinder.

ved utgangen av 1905.

dans les hospices au 1er janvier 1906.

Kristian-sand.		Eg.		Neeven-gaarden.		Rosen-berg.		Møllen-dal.		Trond-hjem.		Rotvold.		Rønvik.		Kriminal-asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
-	1	11	33	9	19	4	5	9	7	-	3	15	23	10	4	-
-	1	4	20	1	3	4	10	9	9	-	-	5	8	7	8	-
-	-	3	12	23	28	7	3	1	4	-	-	1	12	7	13	2
8	6	69	27	49	39	68	26	24	15	39	31	73	56	77	71	8
-	4	28	20	17	17	22	9	2	1	-	-	27	7	9	4	5
-	-	7	7	5	6	3	1	2	2	3	2	6	11	3	6	2
-	-	-	1	6	2	1	-	2	1	-	1	3	1	7	-	2
-	-	-	7	-	3	-	1	-	-	-	1	1	4	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
-	-	11	7	4	1	10	-	1	1	2	-	3	3	7	2	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	5	-	-	-
-	-	2	-	5	-	3	-	-	-	-	-	2	1	1	-	3
-	-	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	2	-	3	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
2	-	8	-	4	1	5	1	2	-	-	1	-	1	4	3	3
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
10	12	148	134	127	119	127	56	50	40	44	39	142	132	137	111	26

ungdommes vedkommende med opgaverne paa tabel XI i beretningen for 1905. 2 er overført mentia til paralysis generalis, 1 fra amentia til insania hysterica, 1 fra dementia til insania

Tabel VI. Ind.
Nombre des entrées dan

Sygdom.	Samtlige asyler.			Gaustad.		Kristi- ania.	Dike- mark.	Oslo.	Dedichens.		Blakstad.	
	Tils.	Derav		Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.									
Melancholia.....	148	68	80	5	7	6	4	-	4	2	3	1
Mania.....	81	35	46	9	7	2	3	-	2	1	2	-
Amentia.....	83	36	47	-	-	1	9	-	-	-	-	-
Dementia.....	423	230	193	53	41	43	31	2	¹⁾ 8	¹⁾ 8	9	7
Paranoia.....	38	16	22	-	3	4	1	-	1	-	1	-
Insania periodica.....	67	25	42	-	-	5	3	-	4	5	2	2
— epileptica.....	19	17	2	5	-	-	1	-	-	1	3	-
— hysterica.....	24	-	24	-	8	11	-	-	-	-	-	1
— hypochondrica.....	6	5	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
— degenerativa.....	28	20	8	-	-	-	4	-	4	²⁾ 4	3	3
— neurasthenica.....	2	-	2	-	-	1	-	-	-	³⁾ 1	-	-
Alcoholismus.....	15	15	-	6	-	-	1	-	-	-	1	-
Paralysis generalis ...	24	23	1	1	-	1	7	-	1	-	-	-
Vitia organica cerebri	4	4	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Idiotia (imbecillitas) ..	19	18	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Til observation.....	13	11	2	5	1	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	994	523	471	89	68	74	65	2	24	22	24	14

¹⁾ Dementia secund. 1 kvinde; dementia sen. 2 mænd og 2 kvinder; dementia præco
diagnosen katatonía. ²⁾ Opført under diagnosen psychasthenia. ³⁾ Dementia præcox 4 mæn

Tabel VII. Ut.
Nombre des sortie

Sygdom.	Samtlige asyler.			Gaustad.		Kristi- ania.	Dike- mark.	Dedichens.		Blakstad.	
	Tils.	Derav		Md.	Kv.	Kv.	Md.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.								
Melancholia.....	53	28	25	8	8	3	1	1	2	-	-
Mania.....	47	19	28	4	7	-	1	-	-	1	-
Amentia.....	54	25	29	-	-	-	7	-	-	-	-
Dementia.....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Paranoia.....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Insania periodica.....	16	12	4	-	-	-	-	2	-	1	-
— hysterica.....	8	-	8	-	5	1	-	-	-	-	-
— degenerativa.....	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Alcoholismus.....	7	7	-	2	-	-	1	-	-	-	-
Vitia organica cerebri ...	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	189	93	96	14	20	4	11	3	2	2	-

ommet.

s hospices d'aliénés.

Kristian- sand.		Eg.		Neeven- gaarden.		Rosen- berg.		Møllen- dal.		Trond- hjem.		Rotvold.		Rønvik.		Kriminal- asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
-	1	12	18	3	11	1	-	1	1	-	1	25	23	10	9	-
-	-	3	10	1	3	-	-	4	8	-	-	5	9	6	6	-
-	-	5	10	14	23	1	1	-	1	-	-	-	3	7	8	-
-	2	24	15	18	18	11	3	4	2	⁴) 5	⁴) 4	36	30	28	18	3
1	-	3	3	3	4	2	1	-	1	-	-	3	4	1	2	-
-	-	4	11	1	5	-	-	-	-	-	-	7	9	4	5	-
-	-	1	-	2	-	2	1	-	-	1	-	1	-	1	-	-
-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-
-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	4	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	3	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	2	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	2	-	5	-	-	-	-	-	-	-	3	-	4	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-
2	-	2	-	4	-	-	-	-	-	-	1	3	-	3	-	-
-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	1	-
3	3	65	68	59	65	18	6	9	13	6	7	89	79	69	50	3

mænd og 4 kvinder; dementia paran. 1 mand og 1 kvinde. ²) 2 av disse er opført under
 4 kvinder; dementia sen. 1 mand.

krevet helbredet.

1 état de guérison.

Eg.		Neeven- gaarden.		Rosenberg.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.		Rønvik.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
3	3	1	1	-	-	1	1	-	1	7	3	6	3
3	9	1	2	-	-	1	1	-	-	2	5	6	4
4	4	9	13	1	1	-	3	-	-	-	1	4	7
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
20	22	14	17	1	1	2	5	-	1	9	9	17	15

Tabel VIII. Ut
Nombre des sorties e

Sygdom.	Samtlige asyler.			Gaustad.		Kristi- ania.	Dike- mark.	Dedichens.		Blakstad.	
	Tils.	Derav		Md.	Kv.	Kv.	Md.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		md.	kv.								
Melancholia.....	45	19	26	3	1	1	-	1	-	-	-
Mania.....	19	6	13	2	4	-	-	1	1	1	-
Amentia.....	21	9	12	-	-	-	-	-	-	-	-
Dementia.....	76	39	37	9	6	10	-	-	-	-	2
Paranoia.....	8	6	2	-	-	1	-	-	-	-	1
Insania periodica.....	35	11	24	-	-	5	-	-	3	1	-
— epileptica.....	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— hysterica.....	11	-	11	-	3	4	-	-	-	-	-
— hypochondrica.....	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— degenerativa.....	12	9	3	-	-	2	3	3	-	-	-
Alcoholismus.....	5	5	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Paralysis generalis.....	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Idiotia.....	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	242	113	129	16	14	23	3	5	4	2	3

1) Dementia præcox.

Tabel IX. Utskreve
Nombre des sorties e

Sygdom.	Samtlige asyler.			Gaustad.		Kristi- ania.	Dike- mark.	Oslo.	Dedichens.		Blakstad.	
	Tils.	Derav		Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		md.	kv.									
Melancholia.....	39	16	23	4	3	-	1	-	4	1	-	-
Mania.....	10	4	6	1	1	1	-	-	-	1	-	-
Amentia.....	7	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dementia.....	174	91	83	23	22	17	10	1	1) 6	1) 7	1	-
Paranoia.....	39	22	17	-	4	-	2	-	1	1	-	-
Insania periodica.....	7	3	4	-	-	-	-	-	1	1	-	-
— epileptica.....	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— hysterica.....	9	-	9	-	4	2	-	1	-	-	-	-
— hypochondrica.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— degenerativa.....	7	6	1	-	-	-	1	-	1	1	-	-
— neurasthenica.....	2	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Alcoholismus.....	4	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Paralysis generalis.....	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Idiotia.....	8	6	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	314	162	152	31	35	20	14	2	13	13	1	-

1) Dementia secund. 1 kv.; dementia senilis, 1 md., 3 kv.; d. præcox 4 md., 2 kv.; dementi

krevet bedret.

at d'amélioration.

Eg.		Neeven- gaarden.		Rosenberg.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.		Rønvik.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
3	7	-	6	1	-	1	2	-	-	6	8	4	1
-	1	-	1	-	2	-	-	-	-	1	1	1	3
1	2	5	8	1	-	-	-	-	-	1	-	1	2
2	-	8	6	5	2	1	1	¹⁾ 1	-	4	2	9	8
-	-	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	1	1	2	-	-	-	-	-	-	6	7	3	6
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	1
-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	12	22	24	11	4	2	3	2	-	21	20	22	22

ihelbredet.

at de non guérison.

Kristian- sand.		Eg.		Neeven- gaarden.		Rosenberg.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.		Rønvik.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
-	2	5	8	-	-	-	-	-	-	-	-	2	8	-	1
-	-	1	2	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-
-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-
-	1	12	5	1	3	2	-	1	1	²⁾ 1	-	30	22	4	4
1	-	6	2	1	4	3	-	-	1	-	-	8	5	-	-
-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	1	-
1	3	30	21	3	7	8	-	2	2	1	-	47	44	11	5

aranoia 1 md., 1 kv. ²⁾ Dementia præcox.

Tabel X
Nombre des décès

Sygdom.	Samtlige asyler.			Gaustad.		Kristi- ania.	Dike- mark.	Dedichens.		Blakstad.	
	Tils.	Derav		Md.	Kv.	Kv.	Md.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		md	kv.								
Melancholia	23	9	14	1	1	2	-	-	-	2	-
Mania	5	3	2	1	1	1	-	-	-	-	-
Amentia	16	4	12	-	-	-	-	-	-	-	-
Dementia	52	29	23	6	6	4	2	-	-	5	1
Paranoia	5	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Insania periodica	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
— epileptica	6	5	1	2	-	-	1	-	1	-	-
— hysterica	4	-	4	-	3	1	-	-	-	-	-
— degenerativa	5	4	1	-	-	-	-	-	1	1	-
Alcoholismus	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Paralysis generalis	17	17	-	-	-	-	7	-	-	1	-
Vitia organica cerebri	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Idiotia	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	137	75	62	10	12	9	10	-	2	10	1

1) Dementia præcox 1 md., 1 kv.; dementia senilis 1 md., 1 kv.

Tabel XI. Tilbakeleggende
Nombre des aliénés restés e

Sygdom.	Samtlige asyler.			Gaustad.		Kristi- ania.	Dike- mark.	Oslo.	Dedichens.		Blakstad.	
	Tils.	Derav		Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		md	kv.									
Melancholia	245	100	145	22	31	7	5	9	3	3	5	2
Mania	146	51	95	14	21	1	5	9	2	-	1	1
Amentia	102	40	62	-	-	1	3	-	-	-	-	1
Dementia	1 193	705	488	110	64	73	105	14	8	8	37	33
Paranoia	204	119	85	4	12	9	16	1	1	1	3	-
Insania periodica	94	38	56	-	-	8	6	-	3	3	4	4
— epileptica	43	33	10	5	-	-	5	1	-	-	3	2
— hysterica	51	2	49	-	14	11	-	4	-	-	1	8
— hypochondrica	12	8	4	5	4	-	-	-	-	-	-	-
— degenerativa	97	71	26	-	-	-	19	-	4	3	9	9
— neurasthenica	7	2	5	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus	41	41	-	17	-	-	5	-	-	-	4	-
Paralysis generalis	27	24	3	2	-	3	11	-	1	-	-	-
Vitia organica cerebri	7	5	2	-	-	2	2	-	-	-	-	-
Idiotia (imbecillitas)	68	54	14	10	2	-	1	3	-	-	7	3
Til observation	5	4	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	2 342	1 297	1 045	190	148	116	183	41	22	18	74	63

1) 1 md. fra «til observation» til melancholia, 4 md. fra «til observation» til dementia

2) 1 md. fra dementia til melancholia, 1 md. fra dementia til insania periodica, 1 kv. fra amentia

Døde.

ans les hospices d'aliénés.

Eg.		Neeven- gaarden.		Rosenberg.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.		Rønvik.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
2	4	3	1	-	-	-	1	-	-	1	4	-	1
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
1	3	3	3	-	1	-	-	-	-	-	4	-	1
2	1	5	3	3	1	-	1	1)	2	-	1	4	3
-	1	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	9	17	7	5	3	4	2	2	2	5	10	7	5

ved utgangen av 1906.

raitement au 31. decembre 1906.

Kristian- sand.		Eg.		Neeven- gaarden.		Rosenberg.		Møllen- dal.		Trond- hjem.		Rotvold.		Rønvik.		Kriminal- asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
-	-	11	29	8	22	4	5	8	4	-	3	24	23	10	7	-
-	1	2	18	1	3	4	8	9	16	-	-	6	10	6	7	-
-	-	1	11	19	27	6	2	1	2	-	-	-	7	8	11	2
8	7	75	37	53	35	69	26	26	14	40	33	75	61	88	73	11
-	4	25	19	15	17	17	9	2	1	-	-	22	6	9	6	5
-	-	3	12	5	9	2	1	-	2	3	2	7	10	3	5	2
-	-	1	1	7	2	3	1	1	1	1	1	2	1	5	-	-
-	-	-	4	-	3	-	1	-	-	-	1	1	3	-	-	-
-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	14	7	6	1	8	-	-	1	1	1	1	3	7	1	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4	-	-	-
-	-	2	-	4	-	3	-	-	-	-	-	1	-	2	-	3
-	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	4	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-
4	-	9	-	8	-	4	1	2	-	-	2	-	-	6	3	3
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-
12	12	149	138	130	129	120	54	49	41	45	43	145	128	149	114	29

kv. fra «til observation» til idiotia, 2 kv. fra dementia til mania, 1 md. fra dementia til mania. il dementia, 1 kv. fra insania periodica til dementia.

Tabel XII. Sygdomsform og behandlingens
Répartition par formes de la

Sygdom.	Tilbake- liggende fra 1905.	Indkomne i 1906.	Til- sammen behandlet.	Utsig- t	
				hel- bredet.	bedret.
Melancholia.....	255	148	403	53	45
Mania.....	143	81	224	47	19
Amentia.....	118	83	201	54	21
Dementia.....	1 073	423	1 496	1	76
Paranoia.....	219	38	257	1	8
Insania periodica.....	85	67	152	16	35
— epileptica.....	35	19	54	-	3
— hysterica.....	59	24	83	8	11
— hypochondrica.....	9	6	15	-	2
— degenerativa.....	94	28	122	1	12
— neurasthenica.....	7	2	9	-	-
Alcoholismus.....	43	15	58	7	5
Paralysis generalis.....	28	24	52	-	3
Vitia organica cerebri.....	5	4	9	1	-
Idiotia (imbecillitas).....	59	19	78	-	2
Til observation.....	7	13	20	-	-
Tilsammen	¹⁾ 2 239	994	3 233	189	242

¹⁾ Med hensyn til uoverensstemmelsen mellem de enkelte tal i denne kolonne med opgavens
jfr. ann. til foregaaende tabel (XI).

Tabel XIII. Procentforholdet av tilbakeliggende, indkomne, ut-
Rapport du nombre des sorties et des décès comparé

	Til- sammen for alle asyler.	Gaustad.	Kristi- ania.	Dike- mark.	Oslo.	Delichens.	Blak- stad.
		pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.
Tilbakeliggende fra 1905.....	69,3	68,2	57,0	70,6	95,3	43,9	75,6
Indkomne i 1906.....	30,7	31,8	43,0	29,4	4,7	56,1	24,4
Utgaat helbredet.....	5,8	6,9	2,3	5,0	-	6,1	1,3
— bedret.....	7,5	6,1	13,4	1,4	-	11,0	3,2
— uhelbredet.....	9,7	13,3	11,7	6,3	4,7	31,7	0,6
— efter avgit erklæring.....	0,3	0,6	-	-	-	-	-
Døde.....	4,2	4,5	5,2	4,5	-	2,4	7,1
Tilsammen utgaat og død.....	27,5	31,4	32,6	17,2	4,7	51,2	12,2
Tilbakeliggende ved aarets utgang.....	72,5	68,6	67,4	82,8	95,3	48,8	87,8

Udfald for samtlige asyler.

maladie et résultat du traitement.

Udfald			Tilbage- liggende ved ut- gangen av 1906.	Procentforhold til					
				samtlige for samme sygdom behandlede				samtlige	
uhel- bredet.	efter avgit erklæring.	døde.		hel- bredet.	bedret.	uhel- bredet.	døde.	be- handlede	ind- komne.
39	-	23	245	13,2	11,2	9,7	5,7	12,5	14,9
10	-	5	146	21,0	8,5	4,5	2,2	6,9	8,1
7	-	16	102	26,9	10,4	3,5	8,0	6,2	8,4
174	-	52	1 193	-	5,1	11,6	3,5	46,3	42,6
39	-	5	204	0,4	3,1	15,2	1,9	7,9	3,8
7	-	1	94	10,5	23,0	4,6	0,7	4,7	6,7
2	-	6	43	-	5,6	3,7	11,1	1,7	1,9
9	-	4	51	9,6	13,3	10,8	4,8	2,6	2,4
1	-	-	12	-	13,3	6,7	-	0,5	0,6
7	-	5	97	0,8	9,8	5,7	4,1	3,8	2,8
2	-	-	7	-	-	22,2	-	0,3	0,2
4	-	1	41	12,1	8,6	6,9	1,7	1,8	1,5
5	-	17	27	-	5,8	9,6	32,7	1,6	2,4
-	-	1	7	11,1	-	-	11,1	0,3	0,4
8	-	1	68	-	2,6	10,3	1,3	2,4	1,9
-	-	-	5	-	-	-	-	0,6	1,3
314	9	137	2 342						

i tabellerne XI og XII (1905), jfr. anm. til tabel V (1906). ²⁾ For denne kolonnes vedkommende

gaaede og døde til de paa hvert asyl tilsammen behandlede.

au total des aliénés traités dans les hospices.

Kristian- sand.	Eg.	Neeven- gaarden.	Rosenberg.	Møllendal.	Trond- hjem.	Rotvold.	Rønvik.	Kriminal- asylet.
pet.	pet.	pet.	pet.	pet.	pet.	pet.	pet.	pet.
78,6	68,0	66,5	88,4	80,4	36,5	62,0	67,6	89,7
21,4	32,0	33,5	11,6	19,6	13,5	38,0	32,4	10,3
-	10,0	8,4	0,9	6,2	1,0	4,1	8,7	-
-	4,6	12,4	7,2	4,4	2,1	9,3	12,0	-
14,3	12,3	2,7	3,9	3,6	1,0	20,6	4,4	-
-	0,5	-	-	-	-	0,9	-	-
-	3,4	6,5	3,9	5,4	4,2	3,4	3,3	-
14,3	30,8	30,0	15,9	19,6	8,3	38,2	28,3	-
85,7	69,2	70,0	84,1	80,4	91,7	61,8	71,7	100,0

Tabel XIV. Oversigt over aarstiden for de sykes indlæggelse paa asylerne.

Tableau des entrées dans les hospices réparties par mois.

Asyl.	Januar.			Februar.			Mars.			April.			Mai.			Juni.			Juli.			August.			September.			Oktober.			November.			December.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.			
Gaustad	19	12	7	6	2	4	8	3	5	14	7	7	12	10	2	12	6	6	23	10	13	10	7	3	12	7	5	14	10	4	17	8	9	8	5	3
Kristiania	8	8	8	10	9	10	5	5	5	4	4	4	4	4	4	8	8	8	6	4	6	4	4	3	3	3	8	8	8	6	8	8	8	8	8	
Dikemark	7	7	7	9	9	9	7	7	7	4	4	4	4	4	4	4	4	4	9	9	9	7	7	5	5	5	12	12	12	5	5	12	12	12	12	
Oslo	5	5	5	3	3	3	5	2	3	4	2	2	6	3	3	2	2	2	1	2	1	2	2	2	3	1	2	3	1	2	3	1	3	1	2	
Dedichens	5	2	3	3	3	3	1	1	1	1	1	1	2	2	2	4	2	2	4	2	2	6	5	1	3	3	3	3	3	2	1	1	7	1	7	
Blakstad	5	2	3	3	3	3	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	3	3	5	3	2	1	1	1	7	1	7	
Kristiansand	10	7	3	8	3	5	11	6	5	11	6	5	13	6	7	10	3	7	14	6	8	18	11	7	11	5	6	6	1	5	10	5	5	11	6	5
Eg	11	4	7	4	1	3	12	6	6	8	3	5	8	6	2	12	5	7	11	6	5	6	5	1	16	7	9	9	4	5	11	5	6	16	9	7
Neevengaarden	3	3	1	1	1	4	3	1	4	2	2	2	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	3	3	3	3	1	1	1	1	2	1	1	1
Rosenberg	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	4	3	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	1	2	4	2	2	1	1	1	1
Møllendal	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Trondhjem	15	9	6	8	3	5	18	11	7	17	7	10	15	8	7	12	4	8	17	11	6	10	3	7	12	9	3	19	10	9	10	5	5	15	9	6
Rotvold	6	5	1	14	8	6	8	3	5	13	7	6	7	3	4	8	5	3	8	6	2	10	8	2	17	7	10	9	7	2	8	4	4	10	6	4
Ronvik	6	5	1	14	8	6	8	3	5	13	7	6	7	3	4	8	5	3	8	6	2	10	8	2	17	7	10	9	7	2	8	4	4	10	6	4
Kriminalasylet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	90	53	37	67	33	34	85	46	39	81	39	42	80	47	33	78	34	44	99	54	45	77	49	28	88	47	41	80	40	40	81	40	41	85	42	43

Tabel XV. De sindssykes alder ved indlæggelsen.

Répartition des aliénés par âge et par sexe lors de leur admission dans les hospices.

Asyl.	Tilsammen.		Derav		Under 29 aar.		20—		30—		40—		50—		60—		70—		80—		Uopgit eller ukjendt alder.	
	Mdl.	Kv.	Mdl.	Kv.	Mdl.	Kv.	Mdl.	Kv.	Mdl.	Kv.	Mdl.	Kv.	Mdl.	Kv.	Mdl.	Kv.	Mdl.	Kv.	Mdl.	Kv.	Mdl.	
																						Mdl.
Gaustad	155	87	68	8	2	31	13	15	16	19	16	7	11	3	9	3	1	-	-	-	-	1
Kristiania	74	-	74	-	5	-	18	-	14	-	15	-	12	-	6	-	2	-	-	2	-	-
Dikemark	65	65	-	2	-	23	-	11	-	17	-	5	-	6	-	1	-	-	-	-	-	-
Oslo	2	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Dedichens	46	24	22	2	3	10	3	5	7	4	5	1	3	1	1	1	1	-	-	-	-	-
Blakstad	38	24	14	5	1	2	2	3	3	6	5	3	3	4	-	1	-	-	-	-	-	-
Kristiansand	6	3	3	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Eg	131	63	68	1	2	25	16	11	13	8	18	10	12	8	6	1	1	-	-	-	-	-
Neevengaarden	124	59	65 ²⁾	3	8	19	21	18	8	10	10	6	10	1	5	2	2	-	-	1	-	-
Rosenberg	24	18	6	-	-	5	2	3	-	4	3	4	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-
Møllendal	22	9	13	-	1	2	4	3	2	2	4	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-
Trondhjem	13	6	7	1	-	3	1	1	3	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Rotvold	164	85	79	3	7	22	19	22	23	11	17	16	8	6	4	4	4	1	1	-	-	-
Rønvik	115	67	48	5	1	15	6	11	16	12	10	10	7	7	6	6	2	1	-	-	-	-
Kriminalasylet	3	3	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen ¹⁾	982	513	469 ²⁾	31	30	162	106	103	106	93	103	62	67	37	41	22	10	2	4	-	-	1

¹⁾ 9 til observation indlagte (Gaustad 2 mænd, Eg 2 mænd, Rotvold 4 mænd og Rønvik 1 kvinde) ikke medregnet, og 2 mænd og 1 kvinde, der indkom i Rønvik asyl 2 gange, kun regnet 1 gang. ²⁾ En av disse var under 10 aar, resten over.

Tabel XVI. Sygdommens eller det sidste anfalds varighet ved indlæggelsen.

Durée de la maladie ou du dernier accès lors de l'admission des aliénés.

Asyl.	Ialt indkommet.			Under 1/2 aar.			1/2—			1—			2 aar og derover.			Uopgit eller ukjendt tid.		
	Tilsammen.	Derav		Tils.	Mdl.	Kv.	Tils.	Mdl.	Kv.	Tils.	Mdl.	Kv.	Tils.	Mdl.	Kv.	Tils.	Mdl.	Kv.
		Mdl.	Kv.															
Gaustad	155	87	68	28	14	14	5	2	3	6	4	2	64	41	23	52	26	26
Kristiania	¹⁾ 74	-	74	25	-	25	12	-	12	4	-	4	25	-	25	8	-	8
Dikemark	65	65	-	32	32	-	10	10	-	4	4	-	19	19	-	-	-	-
Oslo	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2	2	-	-	-
Dedichens	46	24	22	25	12	13	8	5	3	3	-	3	10	7	3	-	-	-
Blakstad	38	24	14	15	10	5	5	1	4	3	1	2	15	12	3	-	-	-
Kristiansand	6	3	3	2	-	2	-	-	-	1	1	-	3 ²⁾	2	1	-	-	-
Eg	131	63	68	70	28	42	9	2	7	10	4	6	41	29	12	1	-	1
Neevengaarden	124	59	65	51	23	28	9	4	5	11	6	5	52	26	26	1	-	1
Rosenberg	24	18	6	3	2	1	1	1	-	1	1	-	19	14	5	-	-	-
Møllendal	22	9	13	11	4	7	2	1	1	1	1	-	8	3	5	-	-	-
Trondhjem	13	6	7	2	1	1	-	-	-	1	-	1	9	5	4	1	-	1
Rotvold	164	85	79	43	18	25	19	7	12	20	12	8	60	37	23	22	11	11
Rønvik	115	67	48	49	25	24	9	6	3	8	4	4	47	30	17	2	2	-
Kriminalasylet	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-
Tilsammen ²⁾	982	513	469	356	169	187	89	39	50	73	38	35	379	230	149	87	39	48

¹⁾ Ved insania periodica er varigheten regnet fra det første anfald. ²⁾ Idioter fra fødselen av. ³⁾ Se anm. 1, tabel XV.

Tabel XVII. De opgivne dødsårsaker hos de paa asylerne døde.

Causes des décès indiquées pour les aliénés décédés dans les hospices.

Dødsårsak.	Tilsammen.	Derav		Alder og kjønn.																Uopgit alder.																	
		Md.	Kv.	Gausstad.	Kristiania.	Dikemark.	Dedichens.	Blakstad.	Eg.	Neevengaarden.	Rosenberg.	Møllendal.	Trondhjem.	Rotvold.	Rønvik.	10-20		20-30		30-40		40-50		50-60		60-70		70-80		80-90		Md.	Kv.				
																Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.			Md.	Kv.		
A. Infektions- og konstitutionelle sygdomme.																																					
I. Akute.																																					
Gigtfeber og lungebetændelse	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmi	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II. Kroniske.																																					
Tuberkulose (uten opgit sæte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— i lungerne	26	15	11	2	3	1	-	1	-	8	2	4	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — og pleurit	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — tarmkanalen	3	2	1	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — sukkersyke	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — tarmkanalen	8	3	5	4	1	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — peritoneum	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Carcinom i mavesækken	2	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alderdomssvakhet	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B. Sygdomme i de enkelte organer.																																					
I. Hjerne og rygmarv.																																					
Apopleksi	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Emollitio pontis Varoli	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Encephalo-myelopathia	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Epilepsi	3	2	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Insania	7	4	3	4	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pachymeningitis hæmorrhagica	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabel XVIII. De indkomnes hjemstavn.

Tableau des entrées réparties par domicile des aliénés.

Hjemstavn.	Tilsammen.	Gaustad.	Kristiania.	Dikemark.	Oslo.	Dedichens.	Blakstad.	Kristiansand.	Eg.	Neeven-gaarden.	Rosenberg.	Møllendal.	Trondhjem.	Rotvold.	Rønvik.	Kriminal-asyet.	
Bygderne i:																	
Akershus amt	54	17	2	2	-	2	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Smaalenenes	29	25	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Buskerud	32	23	1	1	-	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jarlsberg og Larvik	22	21	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hedemarkens	47	13	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	1	29	-	-	-
Kristians	25	13	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	9	-	-	-
Bratsberg	24	4	1	-	-	-	-	-	16	-	2	1	-	-	-	-	-
Nedenes	28	1	1	-	-	-	1	-	23	-	-	-	-	-	2	-	-
Lister og Mandal	41	-	-	-	-	1	-	-	37	1	-	2	-	-	-	-	-
Stavanger	31	-	-	-	-	-	-	-	18	8	4	1	-	-	-	-	-
Søndre Bergenhus	64	-	-	-	-	-	-	-	-	40	13	11	-	-	-	-	-
Nordre	16	-	-	-	-	-	-	-	-	12	1	2	-	-	1	-	-
Romsdals	40	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	34	4	-	-
Søndre Trondhjems	44	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	39	-	-	-
Nordre	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	13	7	-	-
Nordlands	52	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	51	-	-
Tromsø	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	-	-
Finmarkens	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-
Bygderne tilsammen	604	118	5	4	-	14	36	-	94	64	21	17	7	126	97	1	-
Byerne:																	
Kristiania	165	19	65	56	1	17	2	-	-	1	-	-	-	3	-	1	-
Moss	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fredrikstad	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fredrikshald	4	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drammen	7	5	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Hønefoss	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svelviken	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Holmestrand	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Horten	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sandefjord	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hamar	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-
Kongsvinger	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lillehammer	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Skien	3	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Brevik	2	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Stathelle	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Langesund	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kragerø	4	-	-	-	-	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Østerrisør	4	1	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Tvedestrand	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Arendal	4	-	-	-	-	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Grimstad	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kristiansand	10	-	-	-	-	-	-	6	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Mandal	3	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Egersund	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Stavanger	25	-	-	-	-	-	-	-	12	6	2	3	-	-	2	-	-
Haugesund	6	1	-	-	-	-	-	-	2	1	-	1	-	-	1	-	-
Bergen	51	-	-	-	-	-	-	-	1	50	-	-	-	-	-	-	-
Aalesund	9	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	6	-	-	-
Sammenlagt	320	37	66	57	2	24	2	6	37	60	3	5	-	16	3	2	-

Tabel XVIII. (Forts.).

Hjemstavn.	Tilsammen.	Gaustad.	Kristiania.	Dikemark.	Oslo.	Dedichens.	Blakstad.	Kristiansand.	Eg.	Neevengaarden.	Rosenberg.	Møllendal.	Trondhjem.	Rotvold.	Rønvik.	Kriminalasylet.
Overført	320	37	66	57	2	24	2	6	37	60	3	5	-	16	3	2
Molde	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Kristiansund	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
Trondhjem	24	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	18	-	-
Levanger	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Steukjær	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Namsos	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Bodø	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-
Narvik	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Tromsø	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Hammerfest	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Vardø	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Byerne tilsammen	367	37	67	58	2	24	2	6	37	60	3	5	6	40	18	2
Fra Danmark	6	-	-	1	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
« Finland	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
« Sverige	3	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukjendt eller uopgit hjemstavn	5	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Ialt ¹⁾	986	155	74	65	2	46	38	6	131	124	24	22	13	168	115	3

¹⁾ 5 til observation indlagte (Gaustad 2 md., Eg 2 md., og Rønvik 1 kv.) ikke medregnet og 3 (2 md. og 1 kv.), der indkom i Rønvik asyl 2 ganger, kun regnet 1 gang.

Tabel XIX. Oversigt over egteskabsforholdene hos de indkomne.

Tableau des entrées réparties par état civil.

Asyl.	Tilsammen.			Ugifte.			Gifte.			I enkestand.			Uopgit.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Gaustad	155	87	68	85	58	27	65	28	37	5	¹⁾ 1	4	-	-	-
Kristiania	74	-	74	41	-	41	18	-	18	15	²⁾ 15	-	-	-	-
Dikemark	65	65	-	33	33	-	30	30	-	1	1	-	1	1	-
Oslo	2	-	2	1	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Dedichens	46	24	22	25	11	14	17	12	5	4	1	³⁾ 3	-	-	-
Blakstad	38	24	14	24	13	11	13	10	3	1	1	-	-	-	-
Kristiansand	6	3	3	4	3	1	-	-	-	1	-	1	1	-	1
Eg	131	63	68	73	36	37	48	25	23	10	2	8	-	-	-
Neevengaarden	124	59	65	70	34	36	40	21	19	14	²⁾ 4	10	-	-	-
Rosenberg	24	18	6	16	12	4	4	4	-	4	2	2	-	-	-
Møllendal	22	9	13	14	5	9	6	3	3	2	1	1	-	-	-
Trondhjem	13	6	7	10	5	5	3	1	2	-	-	-	-	-	-
Rotvold	164	85	79	97	48	49	57	31	26	10	6	4	-	-	-
Rønvik	115	67	48	49	32	17	52	28	24	14	7	7	-	-	-
Kriminalasylet	3	3	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	¹⁾ 982	513	469	545	293	252	353	193	160	82	26	56	2	1	1

¹⁾ Fraskilt. ²⁾ Derav 2 fraskilte. ³⁾ Se anm. 1 Tabel XV.

Tabel XX. Liste over de opgivne aarsaker ti

Tableau des entrées dans les hospices d'aliéné

Aarsaker.	Santlige asyler.			Gautstad.		Kristi- ania.	Dike- mark.	Oslo.	Dedichens.		Blakstad	
	Tils.	Derav		Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		md.	kv.									
I. Arvelig anlæg												
er antat hos	379	194	185	46	30	33	9	-	-	-	14	9
II. I eller uten forbindelse med arvelig anlæg er opgit følgende andre aarsaker:												
<i>a. Psykiske aarsaker.</i>												
Religiøse grublerier	11	5	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Økonomiske bekymringer ...	6	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Smertelige sindsindtryk (kjær- lighetsorg, ærgrelse etc.) ..	68	23	45	6	5	2	-	-	-	-	-	-
Motgang	8	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samvittighetsnag	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pludselig sindsbevægelse (skræk etc.)	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>b. Legemlige sygdomme.</i>	11	8	3	7	3	-	-	-	-	-	-	-
Tyfoidfeber	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Poliomyelit	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	3	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Syfilis	17	14	3	1	1	1	4	-	-	-	-	-
Rakit	5	3	2	-	-	-	-	-	-	-	1	2
Chlorose og anæmi	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Apoplexi	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Epilepsi	8	8	-	2	-	-	1	-	-	-	3	-
Døvstumhet	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hodepine	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hysteri, neurasteni	14	3	11	3	8	-	-	-	-	-	-	-
Læsioner av hodet	12	11	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Sølstik	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arteriosklerose	4	3	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Lungebetændelse	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Empyem og malaria	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brystsygdom	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdom	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Herpes zoster	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Periostit.	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sygdom i barselseng	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Ørelidelse	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1) Medfødt idioti.

indssygdom hos de paa asylerne indkomne.

i parties par cause présumée de la maladie.

Kristian- sand.		Eg.		Neeven- gaarden.		Rosenberg.		Møllen- dal.		Trond- hjem.		Rotvold.		Rønvik.		Kriminal- asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
1) 2	-	31	36	28	28	4	-	1	-	1	4	29	21	29	24	
-	1	-	-	1	2	-	-	2	3	-	-	-	-	2	-	
-	-	2	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
-	1	1	2	6	9	-	-	-	1	-	1	3	15	7	9	
-	-	-	3	-	-	3	1	-	-	-	-	1	-	-	-	
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	
-	-	2	-	5	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	
-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	2	1	
-	-	2	-	3	-	1	-	-	-	-	-	1	-	2	1	
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	

Tabel XX

Aarsaker.	Samtlige asylar.			Gaustad.		Kristi- ania.	Dike- mark.	Oslo.	Dedichens.		Blakstad	
	Tils.	Derav		Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		md.	kv.									
<i>c. Intoxikationer.</i>												
Drik	51	48	3	13	-	2	11	-	-	-	5	-
<i>d. Fysiologiske utviklings- processer.</i>												
Klimakterium	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svangerskap	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselseng	22	-	22	-	4	1	-	-	-	-	-	-
Diegivning	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alderdom, senilitet	33	16	17	3	3	8	4	-	-	-	3	-
<i>e. Forskjellige svækkende indflydelser.</i>												
Masturbation	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Overanstrengelse (legemlig og aandelig)	18	4	14	1	2	1	-	-	-	-	-	-
Fattigdom, ondtliden	6	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Fængselsstraf	3	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Underernæring	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Utskeielser	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>f. Andre årsaker.</i>												
Amerikaophold	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tidligere anfald av sinds- sygdom	6	4	2	4	2	-	-	-	-	-	-	-
Degeneration	4	3	1	-	-	-	2	-	-	-	1	1
Imbecillitet	8	3	5	3	3	-	-	-	-	-	-	2
Legemlig svakhet og andre svækkelsestilstande	6	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Operation	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
En eller flere av de oven- staaende årsaker er op- git for	592	308	284	68	41	44	29	-	-	-	20	13
Ingen kjendt sikker årsak .	390	205	185	19	27	30	36	2	24	22	4	1
Tilsammen ¹⁾	982	513	469	87	68	74	65	2	24	22	24	14

¹⁾ Jfr. anm. 1 tabel XV.

Forts.).

Kristian- sand.		Eg.		Neeven- gaarden.		Rosenberg.		Møllen- dal.		Trond- hjem.		Rotvold.		Rønvik.		Kriminal- asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
-	-	6	-	10	-	2	-	-	-	-	-	1	-	2	1	-
-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	11	-	-	-	-	-	-	-	3	-	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	3	2	3	1	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	1	1	-	-	-	-	-	-	1	4	1	2	-
-	-	1	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	1	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	43	47	50	54	12	2	3	4	2	4	37	39	42	35	-
1	2	20	21	9	11	6	4	6	9	4	3	48	40	25	13	3
3	3	63	68	59	65	18	6	9	13	6	7	85	79	67	48	3

Tabel XXI. Oversigt over de paa sindssyke-

Tableau des entrées réparties pa

Stand.	Samtlige asyl.			Gaustad.		Kristi- ania.	Dike- mark.	Oslo.		Dedichens	
	Tils.	Derav		Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	
		Md.	Kv.								
Akademisk og teknisk stand	12	10	2	-	-	-	3	-	6	2	
Arbeiderstanden	200	112	88	22	14	27	18	-	-	-	
Bonde-, husmands- og inderstanden	253	130	123	13	11	1	-	-	6	5	
Embeds- og bestillingsmandsstanden	23	11	12	-	-	1	5	1	2	1	
Forskjellige funktionærer	40	22	18	13	3	8	-	-	-	-	
Haandverksstanden	105	67	38	12	8	5	21	1	-	-	
Handelsstanden	64	35	29	2	3	9	6	-	8	8	
Kunstnere (musikere etc.)	5	3	2	-	1	-	2	-	1	1	
Lægds- og fattiglemmer, omstreifere etc.	9	6	3	1	-	1	-	-	-	-	
Militærstanden	3	3	-	-	-	-	-	-	1	-	
Lærerstanden	15	6	9	2	5	-	-	-	-	4	
Sjømandsstanden og fiskere	100	63	37	7	5	3	3	-	-	-	
Tjenerstanden	102	16	86	2	9	15	3	-	-	-	
Ubekjendt, uopgit eller uten stilling	51	29	22	13	9	¹⁾ 4	4	-	-	1	
Tilsammen ⁵⁾ 982	513	469	87	68	74	65	2	24	22		

¹⁾ Derav 1 skjøge. ²⁾ Derav 1 straffange og 4 tilhørende «borgerstanden». ³⁾ Opgi

Tabel XXII. Middeltal av daglig

Nombre moyen par jour des aliénés occupé

Asyl.	Ialt.			Gaards-, have- og markarbeide.			Brænde- skæring og bæring av kul og ved.	Haand- verks- arbeide
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Md.	Md.
Gaustad	150,0	93,3	56,7	16,3	13,1	3,2	9,0	20,3
Kristiania	17,1	-	17,1	-	-	-	-	-
Dikemark	24,5	24,5	-	9,3	9,3	-	-	6,2
Oslo	12,50	-	12,50	-	-	-	-	-
Dedichens	9,6	3,7	5,9	1,2	⁴⁾ 1,2	-	-	-
Blakstad	48,75	28,75	20,0	15,25	⁴⁾ 15,0	⁴⁾ 0,25	-	3,25
Kristiansand	11,0	5,0	6,0	-	-	-	5,0	-
Eg	123,11	76,62	46,49	21,22	18,24	2,98	13,34	⁵⁾ 9,38
Neevengaarden	145,43	71,42	74,01	11,89	10,68	1,21	6,64	3,06
Rosenberg	63,87	49,03	14,84	21,13	21,13	-	2,14	6,85
Møllendal	41,0	17,0	24,0	-	-	-	-	-
Trondhjem	46,5	26,0	20,5	3,1	3,1	-	4,2	4,4
Rotvold	143,5	84,0	59,4	10,6	10,6	-	26,4	4,8
Rønvik	174,4	105,8	68,6	37,7	35,3	2,4	7,2	12,5
Kriminalasylet	17,06	17,06	-	0,06	0,06	-	0,15	2,34

¹⁾ Konvolutarbeide. ²⁾ Havearbeide og andet utvendig arbeide indbefattet. ³⁾ Spinding
⁴⁾ Kluteklipping indbefattet. ⁵⁾ Garnbinding og forsyndlægning.

Asylerne indkomnes stand og stilling.

Profession et par condition sociale.

Blakstad.		Kristiansand.		Eg.		Neeven-gaarden.		Rosen-berg.		Møllen-dal.		Trond-hjem.		Rotvold.		Rønvik.		Kriminal-asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	6	3	2	15	8	7	15	3	1	1	2	2	1	17	9	12	3	-
4	-	-	-	17	18	16	20	9	2	6	7	1	2	41	40	17	17	-
1	1	-	-	1	3	1	2	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-
-	-	-	-	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	4	3	2	-	-
1	1	-	-	9	9	8	4	-	1	-	-	2	1	11	6	2	2	1
1	-	-	-	2	4	8	3	-	-	1	1	-	-	2	-	5	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	2	-	1	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	1	-	1	11	7	10	7	3	-	1	-	1	-	1	-	23	13	-
2	5	-	-	2	15	2	13	2	2	-	3	-	2	2	13	1	9	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	²⁾ 5	³⁾ 3	5	3	⁴⁾ 2
24	14	3	3	63	68	59	65	18	6	9	13	6	7	85	79	67	48	3

om tilhørende «borgerstanden. ⁴⁾ Uten stilling (tyver). ⁵⁾ Se anm. 1, tabel XV.

Arbeidende syke i asylerne.

au travail dans les divers hospices.

Husgjerning.			Drev- og uldplukning etc.			Kvinde- lig haand- arbeide.	Kontor- arbeide.	Forskjellig andet arbeide.		
Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Tils.	Md.	Kv.
50,2	26,8	23,4	19,7	17,0	2,7	27,4	1,2	5,9	¹⁾ 5,9	-
5,2	-	5,2	-	-	-	11,9	-	-	-	-
9,0	9,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3,42	-	²⁾ 3,42	2,36	-	2,36	5,75	-	0,97	-	³⁾ 0,97
2,0	-	2,0	-	-	-	3,6	-	2,8	⁵⁾ 2,5	⁵⁾ 0,3
21,0	10,5	10,5	-	-	-	9,25	-	-	-	-
2,0	-	2,0	-	-	-	4,0	-	-	-	-
43,05	25,95	17,10	11,13	8,88	2,25	24,16	0,83	-	-	-
65,48	31,34	34,14	18,4	⁶⁾ 18,40	-	38,66	1,30	-	-	-
15,96	12,55	3,41	6,36	⁶⁾ 6,36	-	11,43	-	-	-	-
22,0	13,0	9,0	3,0	3,0	-	15,0	-	1,0	⁷⁾ 1,0	-
9,4	5	4,4	10,3	⁸⁾ 9,3	1,0	15,1	-	-	-	-
36,1	16,4	19,7	24,7	24,7	-	39,7	-	1,2	¹⁾ 1,2	-
37,3	20,2	17,1	14,8	⁶⁾ 14,1	⁴⁾ 0,7	48,4	1,7	14,8	⁹⁾ 14,8	-
2,0	2,0	-	12,51	12,51	-	-	-	-	-	-

¹⁾ Utearbeide. ⁵⁾ Haandarbeide; kunst. ⁶⁾ Mattelægning indbefattet. ⁷⁾ Trearbeide.

Tabel XXIII¹⁾. Oversigt over anvendelse

Relevé de l'application

Asyl.	Ialt.						Isolation og mek. tvangsmidler er anvendt i følgende antal timer pr. 100 forplejningsdage	Uro etc.				Voldsomhet.				Uro somhet.		
	Tilfælde.			Personer.				Tilf.	Pers.		Tilf.	Pers.		Tilf.	Pers.		Tilf.	
	M.	K.	K.	Tils.	M.	K.			M.	K.		M.	K.		M.	K.		M.
Gaustad:																		
Isolation.....	-	-	120	71	49	47,4	-	-	22	40	-	-	1	-	-	-	-	
Kristiania ²⁾ :																		
Isolation.....	-	-	78	-	78	²⁾ 273,2	-	-	-	³⁾ 50	-	-	-	-	-	-	-	
Dikemark:																		
Isolation ³⁾	2	2	-	2	2	-	³⁾ 0,85	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Oslo:																		
Isolation.....	3	-	3	3	-	3	175,9	-	-	-	-	-	3	-	3	-	-	
Delichens:																		
Isolation.....	-	-	-	12	7	5	170,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Blakstad:																		
Isolation.....	11	6	5	9	5	4	10,7	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	
Kristiansand:																		
Isolation.....	-	-	-	2	1	1	20,6	{	-	-	1	-	-	-	-	-	-	
Seildukstrøie med lange og tilbundne ærmer ⁴⁾	-	-	-	1	1	-			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eg:																		
Isolation ⁵⁾	83	-	-	91	27	64	⁵⁾ 27,7	-	-	19	29	-	-	-	-	-	-	
Neevengaarden:																		
Isolation.....	29	17	12	15	9	6	1,0	5	5	3	3	-	-	-	-	-	-	
Rosenberg:																		
Isolation.....	88	49	39	32	22	10	65,9	{	-	-	-	-	-	-	-	-	49	
Tvangstrøie ⁶⁾	11	-	11	5	-	5			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Møllendal:																		
Isolation.....	-	-	-	27	15	12	112,3	{	-	-	11	11	-	-	3	1	-	
Tvangstrøie ⁷⁾	-	-	-	4	1	3			-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Rotvold:																		
Isolation.....	-	-	-	80	10	70	6,1	-	-	4	37	-	-	6	33	-	-	
Rønvik:																		
Isolation ⁸⁾	-	-	-	88	34	54	47,8	{	-	-	7	24	-	-	20	18	-	
Bundne hænder under sengeleie ⁹⁾	-	-	-	2	1	1			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kriminalasylet:																		
Isolation ¹⁰⁾	15	15	-	15	15	-	738,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

¹⁾ Ved rundskrivelse fra medicinaldirektøren av 18de december 1905 er det bestemt, at værelse, hvis dør ikke av den syke indenfra kan aapnes. Under «mekaniske tvangsmidler» bør indskrænker den sykes bevægelser, f. eks. ankel- og albuebind o. lign. ²⁾ Isolationstiden er plejningsdage. En av de for uro isolerte hadde paa grund av haardnakket hang til selvbeska patienter. Epileptisk morositet. ³⁾ Anvendt i 18 døgn. ⁴⁾ Isolationstiden var 1 159 døgn og ⁵⁾ Anvendt i 6 døgn og 17 timer. ⁶⁾ Anvendt i 273 døgn. ⁷⁾ Isolationstiden var 1 780 døgn og ⁸⁾ Anvendt i 24 døgn, derav 20 paa en mand paa grund av kirurgisk operation og uro, og 4 paa lufttiden), nemlig 5 av sikkerhetshensyn i 1 825 døgn og 4 efter eget ønske i 575 døgn; desuten

v isolation og mekaniske tvangsmidler.

3 reclusion.

Aldere.		Ødelæggelseslyst etc.				For at skaffe ro og velvære.				Slet opførsel.		Løgelig sygdom.		Lokale forhold.		Nye og ukjendte syke.		Selvmords-trang.	
Pers.		Tilf.		Pers.		Tilf.		Pers.		Pers.		Pers.		Pers.		Pers.		Pers.	
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
8	3	-	-	-	-	-	-	40	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	19	-	-	-	5	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	³⁾ 2	-	³⁾ 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	7	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	1	1	-	4	-	-
-	-	11	7	5	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
22	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	6	7	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-

er under «isolation» skal opføres ethvert tilfælde, hvor en syk om dagen holdes alene i et rum. I tvangstrøje ogsaa opføres enhver anvendelse af andre indretninger, der hindrer eller forøger til 4367 dage og 5593½ time; regnes dagen til 12 timer, blir der 143,5 time pr. 100 forplejningsdage. ³⁾ Hang til at klænge sig ind paa andre 31 timer; regnes de hele døgn til 12 timer, blir der 14,2 timer pr. 100 forplejningsdage. 0,35 timer; regnes de hele døgn til 12 timer, blir der 24,5 timer pr. 100 forplejningsdage. I kvinde paa grund af ødemer og uro. ¹⁰⁾ Av disse var 9 til stadighet isoleret (undtagen i år 5 leilighetsvis behandlet med sengeleie i 613 døgn.

Tabel XXIV. Utdrag

	Gaustad.		Eg.		Rotvold.		Rønvik.		Kristiania.	
	Ialt.	Pr. liggedag.	Ialt.	Pr. liggedag.	Ialt.	Pr. liggedag.	Ialt.	Pr. liggedag.	Ialt.	Pr. liggedag.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Samlede indtægter	265 327	2,11	191 247	1,85	189 121	1,88	167 627	1,81	71 544	1,7
Samlede udgifter	270 063	2,15	186 423	1,80	185 735	1,85	171 853	1,85	63 612	1,5
Derav lønninger	54 378	0,43	38 151	0,37	38 048	0,38	35 752	0,39	11 310	0,2
bepisningen	98 454	0,78	70 223	0,68	68 074	0,68	53 446	0,58	29 634	0,7
vask og renhold	3 051	0,02	2 942	0,03	2 324	0,02	2 073	0,02	7 100	0,1
belysning	23 178	0,18	4 361	0,04	3 231	0,03	765	-	1 678	0,0
brænde			14 987	0,14	12 442	0,12	22 460	0,24	2 601	0,0
inventariet	10 892	0,09	4 495	0,04	4 993	0,05	5 265	0,06	2 419	0,0
bygningerne	11 580	0,09	8 362	0,08	4 998	0,05	3 227	0,03	1 472	0,0
medicinske fornødenheter	3 058	0,02	1 354	0,01	2 688	0,03	3 960	0,04	1 200	0,0
Pr. individ og pr. dag (altsaa pr. forplejningsdag) kommer bespisningen paa		0,65		0,57		0,57		0,48		1)0,6

¹⁾ 0,58 for patienternes vedkommende (0,62 i 1905; se forøvrig under rettelser pag. 64

²⁾ Heri ikke medregnet ekstraordinære udgifter (indlægning av elektrisk lys og arkitekthonora

av regnskaperne.

Dikemark.		Oslo.		Blakstad.		Kristian- sand.		Neeven- gaarden.		Trondhjem.		Kriminal- asylet.	
Ialt.	Pr. liggedag.	Ialt.	Pr. liggedag.	Ialt.	Pr. liggedag.	Ialt.	Pr. liggedag.	Ialt.	Pr. liggedag.	Ialt.	Pr. liggedag.	Ialt.	Pr. liggedag.
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
137 241	2,12	22 366	1,50	91 494	2,00	10 959	1,30	151 557	1,64	34 503	1,11	-	-
124 972	1,93	20 479	1,37	83 690	1,83	9 159	1,09	151 435	1,64	³⁾ 32 219	1,03	26 143	2,67
29 118	0,45	3 929	0,26	13 319	0,29	2 630	0,31	30 629	0,33	8 635	0,28	12 575	1,28
40 986	0,63	8 916	0,60	21 461	0,47	5 306	0,63	51 364	0,56	14 137	0,45	⁴⁾ 6 609	0,67
1 441	0,02	726	0,05	892	0,02	-	-	927	0,01	901	0,03	1 717	0,18
603	0,01	276	0,02	4 024	0,09	-	-	2 945	0,03	654	0,02	483	0,05
12 011	0,19	2 396	0,16			458	0,05	9 680	0,10	3 180	0,10	1 365	0,14
4 744	0,07	169	0,01	1 313	0,03	²⁾ 405	0,05	4 323	0,05	461	0,01	850	0,09
3 095	0,05	1 830	0,12	1 413	0,03	145	0,02	4 145	0,04	765	0,02	899	0,09
1 286	0,02	338	0,02	205	-	10	-	1 153	0,01	323	0,38	84	0,01
	0,52		0,50		0,40		0,63		0,46		0,38		0,44

for funktionærene kom bespisningen paa 0,84 pr. dag. ²⁾ Utgifter til klær indbefattet. henholdsvis kr. 1 175 og 500). ⁴⁾ Heri indbefattet kr. 249 til tobak (2½ øre pr. patient pr. dag).

Av dr. A. Lindboe's beretning for Gaustad asyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Gaustad.

— — — Sundhetstilstanden var god. Det for *difteri* opførte tilfælde artet sig som en hurtig forløpende angina tonsillaris; men da der i sekretet fandtes difteribaciller, foretoges for sikkerhets skyld omfattende undersøgelser hos asyls øvrige patienter, og et nok saa stort antal injicertes præventivt. Ogsaa det under *tyfoidfieber* opførte tilfælde var tvilsomt; patienten blev dog, da Vidals prøve gav positivt resultat, indlagt paa Ullevaal. Av *influenza* hadde man noksaa mange tilfælde, men de var som regel ganske lette; kun ett er opført paa listen. Under *lungetuberkulose* er opført 7 tilfælde; sygdommen kom hos dem først efter længere tids ophold i asylet til merkbart utbrud.

Dødsfuldene var forholdsvis faa, kun 22, og frembød ved sektionerne intet særlig. Kun ett tilfælde hadde nogen interesse, nemlig det som er opført under dødsarsaken *tumor cerebri*. Dette var en 48-aarig kvinde, der var indkommen paa asylet 19de juni 1899 med et billede av melankoli. Hun frembød i aarevis en sterkt trykket stemning, vilde altid ligge i en krok med skjørtet over hodet, umedgjærlig og taus. I løpet av den senere tid var hun tiltagende slapp, tok litet næring til sig og var urenlig; endelig sank kræfterne hurtigere, og hun døde den 26de januar. Ved sektionen fandtes høire temporallap fortil fastvokset i sin grube, og den viste sig fullstændig emolliert i sin forreste del. Ved gjennemsjæring viste der sig i den forreste trediedel ogsaa en ganske velbegrænset svulst av en valnøtts størrelse, gulfarvet og av et kornet utseende. Svulsten blev ved undersøgelse paa det pat.-anatomiske institut opgit at være et gliom. Derhos fandtes i høire nyre indad mot nyrebækkenet en nøttstor, velbegrænset, gulfarvet, fast masse, der ved undersøgelsen paa institutet angaves at være et hypernephroma. — Forøvrig fandtes ved sektionerne forskjellige mer eller mindre uttalte forandringer i hjernen og dens hinder, som pachymeningit, fortykkelse og ødem i de tynde hinder o. s. v.

Flere var ved inkomsten yderst svake og døde efter ganske kort tids forløp.

Av dr. J. Scharffenbergs beretning for Kristiania sinds- sykeasyl i Kristiania.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Kristiania.

— — Isolationsstatistiken tror jeg er for dette asyl saa nøiagtig som mulig med hensyn til den samlede isolationstid i forhold til belæggets størrelse og antallet av forpleiningsdage (dog er mindre tidsrum end $\frac{1}{2}$ time ikke noteret). Men ved en sammenligning mellem forskjellige asyler vil materialet vanskelig bli ensartet; bortset fra den større eller mindre nøiagtighet, hvormed materialet fra først av samles, vil belæggets art (væsentlig pleiepatienter eller mange akute tilfælde), personalets tilstrækkelighet og duellighet og selve bygningernes indretning spille en stor rolle. I moderne asyler, som bygges med det bevisste maal at muliggjøre *størst mulig* anvendelse av *vagt* og *mindst mulig* anvendelse av *isolation*, er det lettere at faa bragt isolationstiden ned til et minimum end i et gammeldags asyl. Naar der nu i Tyskland angivelig endog bygges sindsykehuse uten isolationsrum, tør dette dog maaske vise sig at være en overdrivelse, som med tiden fører til en viss reaktion. Jeg maa være enig med overlæge dr. med. *Fr. Lange* (Midelfart), naar han fremholder, at for en *manisk* patient, hos hvem alle indtryk utløser associationer, er isolation i et rum med faa møbler og uten utsigt en virkelig rationel kur, enslags «aandelig diæt». Likeledes har sikkerlig mange *hysteriske* syke godt av isolation. Det er særlig for *agiterte melankolske* syke og *katatonikere*, man — efter mit skjøn — har brukt formegen isolation og forlitet vagt (delvis av mangel paa særlige vagtrum for urolige). Kan skjærpelsen av isolationsstatistiken bidra til, at denslags syke fremtidig blir behandlet mere paa vagtværelser og mindre i celle, da gjør den sin nytte, og ved stadig at henlede opmerksomheten paa isolationen vil denne statistik vel ogsaa uvilkaarlig i nogen mon hindre, at isolation brukes mere end høist nødvendig. I dette asyl viser det sig ogsaa, at isolationstiden stadig er gaat ned i aarets løp; den var nemlig:

I kvartal	1 290 hele dage, 581 timer.
II —	1 200 « — 1 042 —
<hr/>	
1ste halvaar	2 490 hele dage, 1 623 timer.
III kvartal	950 hele dage, 2 097 timer.
IV —	927 « — 1 873 —
<hr/>	
2det halvaar	1 877 hele dage, 3 970 timer.

Omregnes dagene — à 12 timer — til timer, blir isolationstiden i 1ste halvaar 1906: 31 503 og i 2det halvaar: 26 494 timer, skjönt middelbelægget

var større i 2det end i 1ste halvår¹⁾. Imidlertid kan denne nedgang delvis forklares derved, at endel av de kolonipatienter, som indlagdes i 1905, atter maatte utsættes i 1906 for at skaffe plads til friske tilfælde. Desuten maa det erindres, at *aarstidene* jo har en mægtig indflydelse paa menneskene og da sikkerlig ogsaa paa de sindssyke; de fleste konceptioner, selvmord og delvis voldshandlinger falder jo paa vaaren og forsommeren — muligens som minder om en oprindelig brunsttid —, og disse forhold kan vel ogsaa indvirke paa sindssygdommenes ytringsmaate.

Av forandringer ved bygningerne kan nævnes, at et tidligere verksted omdannedes til dagligværelse for halvulrlige; derved blev klassifikationen av patienterne gennemført, saa der nu er 5 hold: rolige, halvulrlige og ulrlige, rolige vagtpatienter, ulrlige vagtpatienter.

Sundhetstilstanden har været god; et tilfælde av difteri hos en pleierske voldte ingen smitteutbredelse, skjønt der ikke foretoges andet end almindelig desinfektion av hendes rum.

Der indtraf 9 dødsfald; næsten alle obduktioner blev velvillig utført paa Rigshospitalets patologisk-anatomiske institut. Herav meddeles følgende:

Lp.-nr. 372, født 1854, indlagt 23de december 1905 for mani. Ugift. Drikfældig far. Hadde tidligere været «*inskrevet*» som skjøge. Sukkersyke i ca. 3 aar før indlæggelsen. I ekspektoratet paavistes tuberkelbaciller. Døde 5te februar.

Sektion: Atrofi av pankreas; syfilitiske ar i de hypertrofiske nyrer; lunge-tuberkulose.

Lp.-nr. 336, født 1873, indlagt 18de september 1905 for dements. Ugift tjenestepike. Blev sindssyk i 1899 og var siden 25de januar 1900 behandlet i Eg asyl. Faren sindssyk. Døde 23de mars.

Sektion: Tuberkulose i lunger og tarm.

Lp.-nr. 355, født 1882. Ugift dement skjøge. Indlagt 16de oktober 1905 kort efter sygdommens utbrud. Far drikfældig. Begge forældre og flere søskende død av tæring. Hun hadde smaa evner, kom tidlig paa avveie, levte mest av prostitution og drak meget. I 20-aarsalderen var hun indsat i Kristiania arbeidsanstalt; senere opholdt hun sig for det meste paa et frelses-arméen tilhørende redningshjem. Døde 15de april.

Sektion: Tuberkulose i larynx, lunger og bronkialglandler, dobbeltsidig fibrinøs pleurit samt et perforerende empyem paa venstre side.

Lp.-nr. 239, født 1858. Ugift dement syerske. Indlagt 28de august 1903 nogen uker efter sygdommens utbrud. Døde 4de mai.

Sektion: Tuberkulose i lunger og bronkialglandler samt begyndende tarm-tuberkulose. Trombose i høire ven. iliac., v. fem. og v. saph. Dobbeltsidig hydrosalpinx. Glandula pinealis forstørret, danner en eggformig, mellem ert- og bønnestor knute, hvori en gjennemskinnende cyste sees i det distale parti.

¹⁾ Antal forpleiningsdage i 1ste halvår: 19 646, i 2det halvår: 20 764. *Pr. 100 forpleiningsdage* falder der saaledes i 1ste halvår: 160,4 timer isolation og i 2det halvår: 127,5 timer isolation.

Lp.-nr. 387, født 1835 Styrmands enke. Indlagt 8de februar 1906 for melankoli. En søsterdatter sindssyk. En datter døde i december 1905 pludselig av hjertesygdom og i tilslutning til sorgen herover utviklet sindssygdommen sig. Hun var ved inkomsten yderlig mager og avkræftet (vegt 32 kg.), og maatte jevnlig sondenæres. Døde 13de juni.

Sektion: Marasmus og atrofi av organerne. Invetereret lungetuberkulose. Sklerose av aorta og av carotis. Thalamus ikke saa hvælvnet som normalt; sideventriklene store.

Lp.-nr. 326, født 1862. Gift (separeret?), uten stilling. Indlagt 2den september 1905 for vitia organica cerebri (lues cerebialis). Hun hadde ført et usedelig liv og var blet mishandlet av sin fordrukne mand. Saaledes hadde hun for et par aar siden faat et spark i hodet, hvorefter hun stadig hadde smerter. Hun sløvtes gradvis, og hukommelse og syn avtok. Døde 1ste september.

Sektion: Atrofi av organerne, især av hjernen; arteriosklerose især av arterierne i underliv og hjerte. — Om hjernen anføres: I de bløte hinder et sterkt ødem, pia noget fortykket og graahvit; alle gyri meget smale og sulci saa brede, at f. eks. insula Reilii kunde sees, uten at man behøvet at skyve temporal- og frontallappens vindinger tilside. Hjernen veiet 950 gram, heri indbefattet ca. 70 gram serøs væske i ventriklene. Ependyma i 4de ventrikel tæt besat med mindre end knappenaalshodestore, gjennemsigtige, hvite korn. — Mikroskopisk fandtes paa et par steder i pia nogen rundcelleinfiltration, særlig i dybden av en sulcus

Lp.-nr. 427, født 1875. Gift. Indkom 18de oktober 1906, men flyttedes efter nogen dages forløp til Kristiania kommunale sykehus, da hun led av myelit. Døde 2den november. Hun var indlagt i asylet for «insania hysterica».

Lp.-nr. 409, født 1862. Indkom 12te juni 1906 for melankoli. Far drikfældig, bror epileptiker; blev gift i 30-aarsalderen; 4 børn, 3 aborter. Da manden var drikfældig, blev familien fattig, saa hun for det meste maatte forsørge den som skurekone; herved blev hun overanstrengt. Døde 28de december.

Sektion: Tuberkulose i lunger og tarm.

Av dr. med. H. Holms beretning for Kristiania sindsykeasy i Asker (Dikemark).

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Dikemark.

— — Sundhetstilstanden har været ganske god.

10 patienter døde 8 av disse led av paralysis generalis. Ved sektion, der paa grund av at asylet i aarets første maaneder manglet obduktionsrum, kun foretoges hos 5, fandtes som regel fortykkede hinder og subarachnoidalt ødem, kortikalis smalere end normalt, sulci tildels gapende og ventriklerne utvidet; hos en var desuten indsidan av aorta ujevn likesom koparret, hos en anden viste venstre nyre paa overflaten aragtige inddragninger (lues?). En døde av lungetuberkulose; han var blit sindssyk i Amerika (efter et solstik?) og var indkommet i asylet 3die november 1901 for dements.

En 27 aar gammel epileptiker, der paa grund av uro og voldsomhet hadde eget værelse om natten, fandtes 15de december liggende død og stiv paa maven og med armene fremstrakt noget ut til siderne; ansigtet var boret ned i puten. Dødsaaarsaken var antagelig et epileptisk anfald. Sektion: Ved aapning av brystkassen strømmet der ut mørkt blod, hvorav der i venstre pleurahule sees omtrent 1½ liter; lungen er her sammenklemt, mens den høire overalt er fastvokset til brystvæggen. Hjernens tynde hinder i temmelig stor utstrækning melkagtig fortykket især over de mediale partier av centralgyri og paa ventrikelsiden av medulla oblongata.

Det geistlige tilsyn har, som i 1905, været ydet av sognepresten i Asker, og der er blit holdt gudstjeneste hver 14de dag.

Til adspredelse har patienterne hat aviser, asylets bibliotek, forskjellige slags spil, især kortspil. Patienterne i «pensionatet» har færdes frit omkring, rodd i baat og fisket, spadsert i skogen, gaat paa skøiter og ski, aket kjælke og hat dansemoro og endel andre selskabelige sammenkomster med musik, foredrag etc.

Patienter paa de lukkede avdelinger har hat spadserturer og kjøreturer. Juleaften hadde de syke paa de forholdsvis rolige avdelinger juletrær, likesom hele asylet juleaften og første juledag fik en meget rikelig ekstraforpleining.

Av dr. L. Aalls beretning for Oslo hospitals asyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés d'Oslo.

— — — Sundhetstilstanden har været god. Asylet har været forskaanet for epidemier av enhver art.

Et tilfælde av oedema cerebri indtraf hos en nylig indkommen 68-aarig patient. Sygdommen ytret sig ved gjentagne avmagtsanfald med rykninger i armer og ben, omtaaget bevissthet og undertiden bevisstløshet. Anfaldenes varighet var forskjellig, indtil flere timer ad gangen; hvorefter der var stor svakhetstilstand.

En av dements lidende 32-aarig patient, der hadde været i asylet i vel 1¹/₂ aar, utskreves ifølge morens ønske, naftet man gjorde opmerksom paa tilstanden; efter 5 dages ophold i hjemmet maatte hun da ogsaa indlægges igjen.

De sedvanlige adspredelser, saasom kjøreturer, juletræ, har fundet sted. — Asylets prest har jevnlig tilset de syke og flere ganger holdt fællesopbyggelser.

Ny vandleddning er lagt i luftegaarden for rolige patienter og større reparasjoner utført av varmtvandsledningen og av taket.

Av dr. Dedichens beretning for hans asyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Dedichen.

Uagtet saavel belægget som liggedagenes antal i det hele er vokset, er dog den gjennomsnitlige varighet af hver enkelt patients ophold i asylet mindre end de tre foregaaende aar. I 1906 var det 158 dage mot 179 i 1905, 184 i 1904 og 153 i 1903. I gjennomsnit opholder saaledes patienterne i landets samtlige anstalter sig omtrent 100 dage længere i asyl, end de gjør det her. Sammenholder man dette med, at over halvdelen av de utskrevne utgaar uhelbredet, en flerhet av dem for at overføres til andre asyler, ser man, at anstalten i virkeligheten virker som optagelsesstation. Saaledes overførtes en pat. efter 8 dage til en anden anstalt, en efter 11 og to efter 15 dages ophold. En pat., som efter lange forhandlinger var hentet hjem fra en utenlandsk anstalt, hvor man betegnet tilfældet som uhelbredelig, blev tat ut efter 3 dages ophold, fordi familien ikke ansaa anstaltbehandling for paakrævet. Pat. var en juvenil dement med sterke hallucinationer, og betæneligheterne ved privatpleie foreholdtes familien uten nytte. Senere erfaringer viste, at man ikke uten grund hadde advaret mot

privatpleie. Det viser sig imidlertid desværre ganske ofte, at en uttalelse av en chef for en privatanstalt stiltiende forutsættes at være diktert av andre hensyn end interessen for den sykes vel, og at man derfor ganske rolig kan sette sig utover hans raad. Dette vanskeliggjør i mange tilfælde behandlingen betydelig.

To syke avgik ved døden efter 14 dages ophold i asylet. Den ene var en 45-aarig kvinde, som led av epilepsi, og hos hvem der utviklet sig en status epilepticus med hjertesvækkelse og død. Sektion negtet.

I det andet tilfælde gjaldt det en akut deliriant tilstand, som under rapid kraftnedsættelse førte til døden, trods kunstig ernæring og stimulanser. Obduktion, foretat paa R.-Hs. pat. anat. institut av prof. dr. Harbitz, viste alene en let dilatation og fettinfiltration av hjertet.

Om aarsaksforholdene anser jeg det frugtesløst at uttale mig. Jeg kommer mer og mer til den overbevisning, at derom vet vi for tiden aldeles intet, i hvert fald, naar man bortser fra de rene forgiftninger.

Analogien mellem de kroniske intoksikationspsykoser og de andre sindssygdomme taler for, at der ogsaa i de sidste ligger en forgiftning til grund, og man maa derfor være berettiget til at haabe, at de nyere undersøgelser over serum og dets mange stoffe og antistoffer engang vil bære frukt ogsaa for sindsykelæren.

— — — Med hensyn til isolation deler jeg ikke den fra flere hold sterkt betonte uvilje mot samme. Brukt med kritik, tilstrækkelig avbrutt av bevægelse i det fri og fornuftig avpasset efter tilfældenes art anser jeg den i mange tilfælde for at være av utvilsom nytte for den syke.

Den geistlige bistand ydes av sognepresten i Østre Aker.

For arbeidsvirksomhetens velsignelser maa belægget siges at være i det store hele litet mottagelig. En uforholdsmæssig stor del er pleiepatienter av den type, som ikke kan arbeide, og av de øvrige tilhører størsteparten dem, som ikke vil arbeide. Dog har der i aarets løp været drevet ganske meget paa bokbinderi og veiarbeide; navnlig det sidste har været omfattet med interesse, saa der er blit anlagt en lang og vakker vei op til skogen og vandbassinnet.

Av dr. T. Dahles beretning for Akershus amts sindssykeasyl paa Blakstad.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés du département d'Akershus (Blakstad).

— — — Den kliniske side av asylets virksomhet maa ogsaa for dette, asylets andet driftsjaar, siges at ha været meget tilfredsstillende. Bortset fra, at der ikke indtraf ulykkestilfælde av nogen art tiltrods for centralavdelingens ved-

varende overfyldning, har der gjennemgaaende været en betydelig bedring at spore i mange av de sykes sindstilstand. Da nemlig centralavdelingen ogsaa ved utgangen av 1905 hadde overbelæg, og der i aarets løp inkom 38 nye patienter, der saagodtsom uten undtagelse maatte indlægges i centralavdelingen, har dette selvfølgelig ikke kunnet ske, uten at der fra denne har været foretat en stadig overflytning til kolonierne, fra hvilke kun rent undtagelsesvis en tilbakeflytning, og da for det meste alene forbigaaende, har fundet sted. Da samtlige kolonier tilikemed «Huset» næsten hele aaret hadde omtrent fuldt belæg, uten at nævneværdige uheld eller ulemper for de i samme anbragte sykes vedkommende opstod, tør man vel derfor nu gaa ut fra som en erfaringsmessig kjendsgjerning, at kolonisystemet, saaledes som det er ordnet paa Blakstad saavel med hensyn til bygningernes indredning som antallet av patienter, ogsaa passer for forholdene her i landet.

Hvad *arbeidsvirksomheten* angaar, saa har de i mandskolonierne anbragte syke daglig været beskjøftiget med forskjellig slags gaardsarbeide i et antal av 10—19, likesom de i forrige indberetning nævnte arbeider av anden art har været utført i lignende utstrækning som ifjor. Av patienterne var gjennemsnitlig 2 à 3 ssyselsatte paa skomakerverkstedet, og disse formaadde helt ut at tilfredsstille asylets behov saavel for skomaker- som sadelmakerarbeidets vedkommende. I bakeriet, der paa grund av det forøkede belæg krævet mere arbeidshjælp, gik 2 av kvindkoloniens belæg stadig bakersken tilhaande, mens 3 hele aaret var skjjøftiget i centralkjøkkenet med potetesskrælling o. lign. Likeledes foregik renovationen og ombringelsen av maten til de forskjellige kolonier udelukkende ved patienternes egen hjælp.

Hvad jeg ifjor uttalte om arbeidsvirksomhetens kurative indflydelse paa de sykes sindstilstand, kan jeg ogsaa iaar gjenta. Det er ofte merkelig at iagttaa, hvor hurtig bedringen skrider frem hos de fra centralavdelingen overflyttede reconvalescenter, naar de atter føler sig i frihet og optat av den tilvante daglige skjjøftigelse, hvilken ogsaa paa uheldbredelige og sløve individer utøver et særdeles gavnlig irritament.

Isolation har kun af og til været anvendt.

Foruten de i forrige indberetning nævnte adspredelsesmidler for de syke kan nævnes, at der har været avholdt et par danseoroer, hvortil saavel central- som kolonialafdelingens patienter har hat adgang. Musikken har de syke selv besørget ved hjælp av flolin og trækspil.

Det geistlige tilsyn har været besørget av sognepresten i Asker, der har avholdt gudstjeneste i asylet hver 2den eller hver 3die uke.

Av dr. H. Platous beretning for Eg sindssykeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés d'Eg.

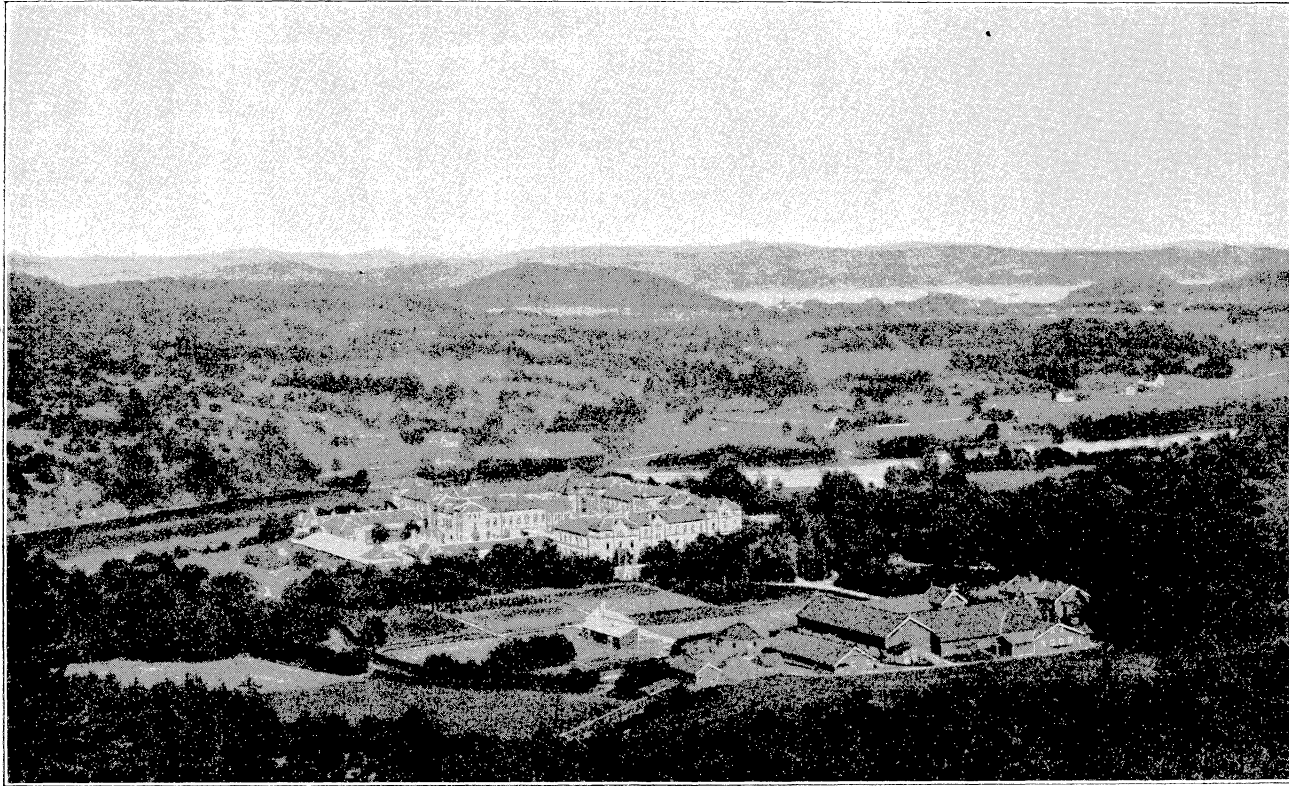
— — Asylet har stadig hat overbelæg specielt av mænd, og umulig har det som tidligere været at tilfredsstille kravene om asylplads fra det store optagelses-distrikt. Heri vil heldigvis indtræde en forandring, naar Bratsberg amtsasyl blir aapnet.

Til observation blev indlagt 2 mænd. Den ene var sigtet for tyveri og var ikke sindssyk. Den anden var sigtet for legems- og æresfornærmelser og led av paralysis generalis.

Sundhetstilstanden var, bortset fra en del tilfælde av furunkulose paa mandsavdelingen, meget god.

Med hensyn til enkelte av de indtrufne dødsfald meddeles følgende:

1. Gaardbruker, 42 aar gammel. Bror og søsterdatter sindssyke. Han viste under opveksten gode evner, var en flink, ordentlig og arbeidsom mand i gode kaar og levte i lykkelig egteskap. Der gik en vækkelse over bygden med møter paa op til 6 timer. Efter et saadant møte for 12 dage siden blev han sindsforvirret; han vilde ut og præke for folket og «gjøre godt», var senere søvnløs, høirøstet, tildels voldsom, laa og spændte i sengen eller fór om paa gulvet under vilde fakter. Han blev ledsaget til asylet av 4 mænd, var ved indkomsten 30te januar 1906 uklar, men nogenlunde rolig; underlæben blaalig opsvulmet efter et bidsaar. 1ste febr.: Intet spist, ikke sovet inat og gaat meget oppe, ligger ved morgenvisiten i rygleie og stirrer op i taket, mumler nogen uforstaalige ord, av og til rykninger i høire arm med krampagtige sammentrækninger av fingrene, mens venstre arm ligger ubevægelig; ved forsøk paa at bøie denne utløses ogsaa her rykninger, der utbreder sig til underekstremiteterne. Ansigtet kongestionert, høire pupille større end venstre; begge reagerer omtrent ikke. Aandedrættet besværet, puls liten, huden cyanotisk svedende, bevisstheten omtaaget. 2den febr.: Laa gaarsdagen i rolig rygleie, drak melk og bygsuppe, urinavgang men ingen afføring efter clysma, ingen søvn efter indpakning, ligger idag i sopor. Døden indtraadte om eftermiddagen, 48 timer efter indkomsten. Liket blev hentet hjem straks og paa anmodning ikke obducert.
2. Bakermester, 59 aar gammel, indkom 26de november 1906. 2 tidligere anfald. Han har hat sorg av en datter og økonomiske bekymringer, i senere tid været stille, indesluttet, læst meget i bibelen og sunget salmer. For 7 dage siden blev han sterkt agitert, mente at han maatte dræpe sig,

Eg sindssykeasyl.

da han var den største synder. Uroen tiltok, han hverken sov eller spiste og indkom i asyllet i en ynkelig tilstand; kold, cyanotisk, respirationen overfladisk 48, puls næsten ufolbar, temp. 35,5. Han henlaa i en halv søpørøs tilstand og døde 4de dag under tegn paa hjertesvækkelse.

Ved sektionen fandtes et stort, slapt hjerte; lungerne ved gamle adhærentser fastheftet til brystvæggen, men overalt luftholdig. Ved underlivsorganerne intet at bemerke. Hjernens vegt 1485 gram. Hinderne blakket og fortykket, ellers intet at bemerke.

3. Tjenestepike, 35 aar gammel, indkom 18de januar 1906. Mor og bror sindssyke. 2 tidligere anfald. I julen blev hun søvnløs, hallucinert, ængstelig forvirret, næringsvægrende, og var ved ankomsten til asyllet avkræftet og debil, kunde ikke staa paa benene, og blev baaret til vagt-afdelingen, hvor hun laa stille med lukkede øine, reflekterte ikke paa henvendelser, ynket sig av og til, drak litt melk med egg. Puls 100; intet at bemerke ved organundersøgelse. Hun kollaberte og døde 2det døgn efter indkomsten. Ifølge familiens ønske foretoges ikke sektion.
4. Seilmakers hustru, 43 aar gammel, indkom 29de mars 1906. Arvelig belastning. I december mat og træt, nedtrykt, klaget stadig over hodepine, ophørte med arbeide, gik i januar tilsengs og har senere ligget, været likegyldig for børnene og hjemmet, talt om at hun var i helvede; til spørsmåal om hendes tilstand oftest svaret: «vet ikke». I seneste tid vilde hun ikke spise, sov litet, skrek og støiet. Ved ankomsten til asyllet skrikende, blek, avkræftet, fuldstændig forvirret. Debiliteten tiltok efterhvert, hun fik diarré og døde 17 dage efter indkomsten.
5. Styrmands enke, 44 aar gammel, indkom 5te juni 1906. Siden mandens død for 10 aar siden har hun hat det trangt; hendes før gode helbred blev labil paa grund av overanstrengelse og næringssorger. Hendes energi holdt hende dog oppe til juni 1905; hun blev da grepen av en sterk rædsel for den anstundende krig, og frygten for at bli skudt slap hende ikke. Der indfandt sig sterk hodepine og uro, hun blev søvnløs, forvirret og førte meningsløs tale. Efterhaanden blev en paa alle omraader tiltagende sløvhed mer og mer fremtrædende, og de urolige perioder hypigere; hun ødela, hvad hun fik fat paa og vilde selv ut gjennom dør eller vindu. I asyllet var hun oftest urolig, støierende og meget urenlig, tøvet, ugrei, mente hun var et barn og kaldte lægen for «mama». Den 20de juni maatte hun bades flere ganger paa grund av urenlighet, spiste som vanlig godt til middag og kaffe, gik ved 6-tiden oppe i sit enkeltrum, men da pleiersken kom ind til hende kl. 8 med aftensmat, laa hun død i sengen.

Ved sektionen fandtes et slapt fedtdegenerert hjerte, ved organerne forøvrig intet særlig at bemerke.

6. Av hjertelammelse døde ogsaa en 49-aarig frøken efter 19 aars asyl-ophold. Hun var den hele tid utilgjengelig, skjeldte og bandte; naar man talte til hende, jog hun alle ut, som kom ind til hende. Hun hadde ene-

værelse i B-afdelingen, tok sig av og til turer ut i spisesalen, hvor alle løp av veien for den vredagtige, halte, meget korpulente dame, der kunde smelde i dørene og holde et svare spektakel.

Av tuberkulose døde 1 kvinde og 2 mænd; hos den ene var sygdommen konstatert før indkomsten.

Eg asyl hadde 5te oktober 1906 været i virksomhet i 25 aar og i disse aar optat 3 640 syke. Asylet var oprindelig bestemt for 230 syke, men har siden 1901 været autoriseret for 260, like mange av hvert kjøen. Middelbelægget var de første 10-aar gjennemsnitlig 232,8, i andet 10-aar 262 og i sidste 5-aar 277. At holde belægget nede i det autoriserede antal har vist sig umulig, og væsentlig ulempe av overbelægget har ikke været følt.

Asylet har i de forløpne aar undergaat store forbedringer, og som de viktigste skal nævnes: Opførelse av desinfektionshus med ovn (1894), utvidelse av celleavdelingen for kvinder (1895) og for mænd (1900) med anlæg av centralopvarming, indredning av vagtavdeling for kvinder (1895) og for mænd (1896), indredning av kapel (1895), anlæg av ny vandledning (1895), indlægning av elektrisk lys (1902), anskaffelse av varmeskap med varmebord til kjøkkenet (1905). I 1891 blev eiendommen arrondert ved indkjøp av Eg teglverk, og har asylet en meget smuk og hensigtsmæssig beliggenhet, intet generende naboskap og ingen gjennemgangstrafik.

Kurpengene paa almindelig forpleining blev i 1890 nedsat fra kr. 1,33 til kr. 1,28, men i 1903 atter forhøiet til kr. 1,33. Asylet hadde de første 2 aar statstilskud; senere har det ikke alene klaret alle ordinære utgifter, men ogsaa bidraget med ca. kr. 100 000 til dækkelse av de ekstraordinære utgifter.

I anledning av asylets 25-aarige bestaaen har reservelæge Hénrichs forfattet et illustreret mindeskrift, der er indtat i «Tidsskrift for den norske lægeforening» nr. 19, 1906.

Jubilæets festligholdelse i asylet blev indledet med en takkegudstjeneste i kapellet ved stiftsprovst Brochmann. Fra kl. 6—10¹/₂ avholdtes for 2den forpleinings syke med tjenerpersonalet en festlig tilstelning med dans. Kl. 7 servertes for endel syke, asylets kontrolkommission og funktionærer med damer samt repræsentanter for sykepleiepersonalet en soupér, hvortil byens samtlige læger var indbudt. Festen fik paa grund av kontrolkommissær Dahms død faa dage forut et mindre omfang end oprindelig tænkt. Til festen indløp en række telegrafiske hilsener, som det var asylets vedkommende kjært at motta.

Av dr. L. Langbergs beretning for Neevengaardens asyl i Bergen.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Neevengaarden.

— — Sundhetstilstanden var ganske tilfredsstillende. Vistnok optraadte der enkelte epidemiske sygdomme saavel blandt asyllets patienter som blandt tjenerpersonalet, saasom erysipelas, influenza, rheumatismus acutus o. l., men det var for det meste kun enkelte tilfælde.

Med hensyn til de noksaa talrike tilfælde av tuberkulose skal jeg ogsaa iaar gjøre opmerksom paa, at denne sygdom i flere tilfælde paavistes allerede ved patienternes indkomst, og at sygdommen ikke sjelden allerede da var saa langt fremskreden, at patienterne endog indkom i moribund tilstand.

Foruten at de sedvanlige festlige sammenkomster, hvor patienterne væsentlig morer sig med dans, har fundet sted, har teatrets orkester ogsaa i det forløpue aar godhedsfuldt git en større konsert for asylet.

I aarets løp døde 17 mænd og 7 kvinder. Av sykehistorierne og sektionfundene meddeles følgende:

Lp.-nr. 1830, en 65 aar gammel kone, lidende av forfølgelsesmani, indkom i asylet 15de mai 1895. En ukes tid før hun døde (23de januar) fik hun pludselig et anfald; ved lægens ankomst laa hun paa venstre side med hodet noksaa sterkt dreiet til samme side; snorkende aandedræt; betydelig strabismus divergens paa venstre øie og venstre mundvik trukket til siden. Hun kunde ikke svare, men nikket bare og gjorde tegn, pekte paa høire fot, som hun ikke kunde løfte, og hvor der ogsaa var anæstesi. Hun bevæget godt begge armer, reiste sig raskt op i sengen og støttet sig paa venstre arm. Paa anmodning om at vise frem tungen, aapnet hun munden, men tungen kom ikke frem. Aarerne paa høire fot noget tykke og blaa, radialarterierne rigide. Et par dage senere var der uttalt lammelse av venstre arm; venstre ansigtshalvdel noksaa slap; strabismus fremdeles paaviselig men ikke saa sterkt uttalt; der var nu ogsaa slaphet i venstre fot, mens huu bevæget den høire, der var noget opsvulmet og blaalig farvet og syntes at være hyperæstetisk. Hun var sig bevisst, forsøkte at svare, men talen var kludret og uforstaalig. Tilslut optraadte urinretention, vanskelighet for at svelge og aandedrætsbesvær.

Ved sektionen fandtes i midtlinien og litt tilhøire i pons et emollitionsfokus av vel 1 cm.s længde forfra baktil; omtrent midt i samme saaes et mørkere brunlig parti foruten flere mindre, punktførmige blødninger; ogsaa i kortikalis, hvor blodkarrene var sterkt utvidet, syntes der at være nogen smaa blødninger.

Lp.-nr. 2937, 22 aar gammel gut fra landet, indkom 15de mars 1905. Det var oplyst, at saavel hans forældre som disses fædre var søskendebørn; 2 søskende var aandssvake, og 2 døde av «hjernebetændelse», som han ogsaa selv hadde hat i 5-aarsalderen. Evnerne var smaa. Sindssygdommen brøt ut en maanedstid før indkomsten i asylet, efterat han hadde overværet flere opbyggelser, der varte til langt paa nat. Døde 18de april av lungetuberkulose. Sektion foretoges ikke.

Lp.-nr. 2257, handelsmand, 55 aar gammel. I begyndelsen av 80-aarene utvandret han til Amerika; der var konkursmisligheter ved farens forretning, som han hadde bestyrt. Siden hjemkomsten i 1897 hadde han saagodtsom hele tiden været asylbehandlet for paranoia. Ogsaa i Amerika hadde han været paa asyl. 23de juni, da vogteren ved aftenstid kom op paa hans værelse, fandtes han hængende i vinduskroken i en strikke, han hadde bundet sammen av sine sæler og lommeterklædet. Han hadde kort iforveien ledd og spøkt i anledning av, at man vilde faa ham til at være med paa litt St. Hansmoro. De foretagne oplivningsforsøk var uten resultat, da ethvert livstegn var utslukt, og han allerede var begyndt at bli kold i hodet.

Sektionen frembød intet av særlig interesse.

Lp.-nr. 3079, skibskapteins enke, 72 aar gammel, indkom 12te juli 1906 for senil dements. 15de september fik hun efter et bad et apoplektisk anfald, laa ved lægens ankomst i dypt koma og døde efter nogen timers forløp.

Sektion: Sterkt uttalt arteriosklerose. Hjerneventriklene betydelig utvidet. I pons Varoli fandtes en frisk blødning av over en spansknøtts størrelse med forgreninger saavel mot medulla oblongata som mot den store og lille hjerne, især paa høire side.

Lp.-nr. 3103, 70 aar gammel husmand, indkom 29de september 1906. I sommerens løp var han blit indesluttet og folkesky, mistet søvn og matlyst, hadde selvmordstanker og fik 23de september ubemerket anledning til at henge sig, men blev i sidste liten skaaret ned. Siden den tid hadde det været absolut umulig at faa mat i ham; ved forsøk paa at svelge fik han selv flydende saker i vrangen. Ved indkomsten i asylet var han yderst mager, elendig og avkræftet. Stemmen hviskende; forsøk paa at svelge syntes at volde ham stort besvær; alt fik han i vrangen og etterpaa langvarige hosteanfald. Da heller ikke sondefodring lyktes, tydde man til næringsklyster og subkutane saltvandsinjeksjoner. Han døde 1ste oktober.

Ved sektionen intet av synderlig interesse.

Ved 10 obduktioner paavistes tuberkulose i lungerne; desuten fandtes i topperne kalkavleiringer hos et par gamle individer mellem 80 og 90 aar samt aragtige partier hos en 52-aarig kvinde.

Av dr. Loofts beretning for Rosenbergs sindssykeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Rosenberg.

— — Sundhetstilstanden var gjennemgaaende god saavel blandt patienter som blandt vogterpersonalet. Der forekom ingen epidemisk sygdom.

Ved døden avgik 8 patienter, hvorav 6 blev obducert.

Hos en 68 aar gammel kone, der led av paranoia og pludselig døde 4de december, fandtes i venstre lungetop et vel skleroseret ar og i nedre lap en ertstor forkalket tuberkelgruppe. Hjertet hypertrofisk, i den sterkt dilaterte høire ventrikel en vægstaaende trombe, klapperne fortykket, aorta betydelig sklerotisk og formelig aneurysmatisk utvidet. Granulær atrofi av nyrene.

En 54-aarig forhenværende sjømand, lidende av paranoia, paadrog sig 23de august en lungebetændelse og døde 9de september. Ved sektionen fandtes venstre pleurahule fyldt med et skidden grøngult pus; i den sammentrykte lunge var der en gaaseeggstor absces.

2 døde av lungetuberkulose.

Hvad arbeidsvirksomheten under kyndige vogteres ledelse angaar, har særlig mandlige syke været sysselsat med mark- og havearbeide; i asyllets eget velindrettede skomakerverksted forarbeides og repareres alt skotøiet; likeledes er der utført endel snekker- og skrædderarbeide; i sommermaanederne og til forskjellige tider utover høsten og vinteren har nogen av patienterne været sysselsat med malning av bygninger og inventar; årevplukning er ogsaa benyttet til sysselsettelse. Kvinderne har hovedsagelig beskæftiget sig med syning, strikning, spinding og karding av ull.

Ved de store fester har der været avholdt samlinger (i julen om juletræ) med ekstraforpleining og dans. Patienterne har kort og dominospil til underholdning foruten bøker, aviser og illustrerte verker. Mere rolige syke faar lov at gaa i byen og foreta turer.

Den geistlige betjening har bestaaet i bibellæsning 1 gang om maaneden paa mands- og kvindeavdelingen.

Foruten oppudsning inden avdelingerne er der foretat forskjellige reparationer og utbedringer. Særlig for at sikre i brandtilfælde er der anbragt ekstradører fra soveværelserne, trappestiger etc. Endvidere er der gjennom Bergens brandvæsen rekvireret opsat telegrafapparater direkte fra avdelingerne til hovedbrandstationen. — Til bygningernes vedlikehold er brukt 1 573 kr. og til inventar 1 434 kr.

Av dr. E. Martens' beretning for Møllendal sindssykeasy.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Møllendal.

— — Sundhetstilstanden har været særdeles god.

Et tilfælde, der vistnok forløp heldig, men kunde medført de sørgeligste følger, skal her omtales.

Overvogteren skulde en dag slipe en kniv og anmodet derfor en patient om at dreie slipestenen; dette foregik i kjelderetagen i snekkerverkstedet, hvor ingen andre var tilstede. Idet overvogteren efter en stunds forløp betragtet knivseggen, grep patienten pludselig en i nærheten liggende øks, hvormed han hugget til vogteren, saa han fik 2 store, gapende saar i hodet. Vogteren faldt om paa gulvet, men kom sig op igjen og styrtet ropende om hjælp ut i haven. Da patienten, som forfulgte ham med hævet øks, saa folk ile til, kastet han øksen efter vogteren og løp under den almindelige forvirring tilbage til verkstedet, hvor man en stund efter fandt ham bakom nogen kasser, blødende av et dypt stiksaar, som han hadde bibragt sig i halsen med den skarpslipte kniven. Han blev forbundet, isolert i celle og iført tvangstrøie for at hindre ham i at rive av forbindingen. Vogteren blev indlagt paa sykehuset. At han ikke dræptes paa stedet, skyldtes vistnok den omstændighet, at øksen var sløv, da den hadde været brukt til ishugning. Begge kom sig.

Den sindssyke, der var indkommet i asylet 30te november 1905, led under depressionsfænomener; han hadde aldrig vist sig aggressiv mot vogtere eller medpatienter; i begyndelsen var han taus og umeddelsom og gjorde en enkelt gang forsøk paa at springe over gjærdet for at drukne sig og derved undgaa helvedes pinsler og ildslue. Da tilstanden utover vaaren syntes at bedre sig, bragtes han over i den rolige afdeling. Noget ordskifte, der kunde ha irriteret patienten, skal ikke ha fundet sted.

Der døde i aarets løp 6 patienter; ved 5 seksjoner fandtes 1 gang et perforerende duodenalsaar og 4 gange lungetuberkulose.

Asylet undergik i sommerens løp endel nødvendige reparationer og forbedringer. De redningsapparater for ildebrandstilfælde, som kontrollkommissionen og byens brandingeniør hadde fundet nødvendig, er anbragt og godkjendt av disse.

Der engageres i slutten av aaret en diakon med 5 aars praksis paa Kristiania bys sykehus; han er traadt i overvogterens sted og er forpligtet til at stelle med alle paa asylet forekommende medicinske og kirurgiske tilfælde; han skal retlede vogterne og under inspektørens forfald eller fravær fungere i dennes sted.

Av dr. med. Hans Evensens beretning for Trondhjems hospitalsstiftelses sindssykeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Trondhjem.

Sundhetstilstanden har været god.

Blandt de indtrufne sygdomstilfælde er der ett, som skal omtales litt nærmere, fordi det i vor tid er en sjeldenhed, at man ser det opstaa like for sine øine i et asyl. Det gjælder et tilfælde av

othæmatom.

Forsaavidt alle tilfælde er kommet med i statistiken, er der i 26 aar, fra 1880 til og med 1905, iagttat 11 othæmatomer herhjemme optraadt i asyler, 7 paa Gaustad og 4 paa Rotvold, likelig fordelt paa de to kjøen.

Det er ikke uten en viss ubehagelig fornemmelse, at man følger utviklingen av en blodsvulst i øret hos en av sine syke, og det er ikke til at undgaa, at man ser litt skjævt til betjeningen i den avdeling, hvor tilfældet forekommer. Der henger fra gammel tid av noget odiøst ved en saadan begivenhet, og selv om nyere undersøgelser ikke utelukker en spontan opstaaen, vil man dog paa forhaand være mest tilbøielig til at forutsætte ydre vold og idetmindste foreta en grundig undersøgelse for om mulig at finde den skyldige. Lykkes det ikke, blir man ikke derfor kvit sin mistanke, og ihvertfald gjør undersøgelsen sin nytte. Naar *Gudden* i sin tid altid gjorde betjeningen ansvarlig for et othæmatom, var det kanskje ikke i ethvert tilfælde berettiget; men ingen vil negte, at det var praktisk.

Den første beskrivelse av othæmatom fra sindssykeasyl angives at være den fra Bicêtre av *Ferrus* i 1838. Det ansaaes eget for sindssyke — endnu træffes i engelske benævnelser the insane ear — og opfattedes først som et ødem eller som erysipelas. Allerede i 1835 hadde imidlertid *Prichard* undersøkt et par tilfælde efter døden og fundet et hulrum mellem to brusklag, «hvorav det forreste og tyndeste aabenbart var et sykkelig forandret perichondrium». Ellers pleier paavisningen av, at svulsten skyldes en bloduttrædelse mellem perichondriet og brusken, av tyskere at tilskrives *Leubuscher* (1846) og hos *Hack Tuke* endog først *Foville* (1859). *Leubuscher* medgav muligheten av ydre vold, men saa ellers i blødningen en spontan ytring av en diathese, og *Flemming*, som oprindeligen antok vold for nødvendig, gik senere over til at anta et kachektisk anlæg. I 1848 fandt *Fischer* cyster enten i selve brusken eller mellem brusken og perichondriet paa ørets forside; disse cyster, som tiltok med alderen, ansaa han for primære og fandt heri senere støtte hos *Virchow* (1863). Cystevæggene

indeholdt nye kar (endearterier), og det var disse, som brast. *Foville* hadde lagt vekt paa de ledsagende kongestioner, som han sammenlignet med dem, der fulgte paa gjennemskjæring av halssympathicus eller borttagelse av øverste halsganglion. Ogsaa *Virchow* la vekt paa hyperæmien i karrene og mente, den førte til en opblotning av ørevævet. En «chondromalaci», som førte til cystedannelse, blev nærmere beskrevet av *Pareidt* (1864), og *L. Meyer* fandt paa samme tid noget, han kaldte enchondromata, som sekundært skulde henfalde til cyster.

Paa den anden side hævdet *Gudden* (1860) med bestemthet, at othæmatomet likesom kefalhæmatomet hos nyfødte altid skyldtes ydre vold, selv om han indrømmede, at der skulde en ganske voldsom kraft til for at kvæste et normalt øre, ja, at det ikke var let at gjøre det med haanden alene. *Fischer's* «cyster» lot sig fremkalde paa lik, og de maatte antages at være traumatisk betinget, ogsaa naar de fandtes hos levende. Selve bloduttrædelsen, som naturligvis ikke lot sig fremkalde efter døden, var noget mere tilfældig. Hulrummet opstod næsten altid indenfor brusken selv, først ved særlig voldsom kraftutfoldelse mellem bruske og perichondrium. At othæmatomet fandtes paa antike byster av nævefegtere, mente han ogsaa beviste dets traumatiske oprindelse. At det næsten kun optraadte hos vanskelige syke, mest paa «ørefiksiden» — den venstre — og i mandsavdelingerne, hvis betjening var tungere paa haanden, talte i samme retning. Vel var det mest dypt sløve og tildels kachektiske sindssyke, som fik blodsvulsten; men det kom av, at de tillike var ufølsomme for smerte, saa vogterne kom til at mangle det rette maal for anvendelsen av sin kraft. Desuten fandtes ofte neglerifter paa øret. *Stahl* hadde aaret forut oplyst, at det enkelte steder paa landet var en almindelig tro, at motstræbende sindssyke alene kunde mestres ved at tages i ørene (akkurat som kaniner!) og paa denne maate føres frem og tilbake mellem sengen og spisebordet. Ogsaa *Griesinger* fandt, at vold var den sandsynligste forklaring, og syntes forøvrig der var skrevet mere om den ting, end saken fortjente.

Allerede et par aar efter maatte *Gudden* gjøre nogen indrømmelser til motstanderne, idet han hos enkelte hadde fundet et skjørt og svagt gult midtparti i ørebrusken, og det maatte da medgives, at bruskens tilstand kunde være av betydning for othæmatomet opstaaen. Der stod nu den samme strid om kefalhæmatomet, som baade var fundet før fødselen og uten fødselshindring. Et tilfælde av othæmatom i hans eget asyl skyldtes heller ikke nogen vogters voldsomhet, men en anden syks. Han fastholdt imidlertid, at brusken i de av ham undersøkte tilfælde var normal, og at blodet samlet sig inde i brusken. Han gjengir forøvrig en uttalelse av en patologisk anatom, hvis navn ikke nævnes, hvorefter brusken primært skulde være sæte for en sygdom, som bløtgjorde intercellarsubstansen og fremkalde en lagdeling av brusken; tilsidst henfløt vævet helt ut til perikondriet. Det kan ikke sees, om denne antagelse var rent teoretisk eller bygget paa egne undersøgelser.

Det blev i den følgende tid mere almindelig at flytte tyngdepunktet over paa en *central* aarsak, som kunde virke uten trauma, og som overalt i den psykiatriske aarsakslære gjordes plads for alle mulige tilstande, fra daarlige

tænder og næsekatarr til blodsygdomme og underlivstilfælde (hos kvinder). Karnerverne var en tid i skuddet som forklaringsgrund for næsten alt mulig, og læren om den centrale aarsak fik en mægtig støtte, da *Brown-Séguard* hos marsvin saa othæmatom komme ved halvsidig overskjæring av rygmarven eller bare stik i rygmarven eller i hjernen foran firhøiene; ja, han trodde endog, othæmatomet gik i arv. De videst gaaende i denne retning vilde ikke engang erkjende, at othæmatomet var blit sjeldnere paa grund av det bedre tilsyn og ophævelsen av tvangsbehandlingen, men tilskrev de forbedrede hygieniske forhold i de nyere asyler, at othæmatomet var avtaget i hyppighet. Der opstilledes endog kjendetegn, som skulde gjøre det mulig at skjelne mellem othæmatomet hos sunde og det hos sindssyke.

Da othæmatomet saaledes blev en med sindssygdommen sideordnet sygdomsytring og ansaaes for at ha til forudsætning en nedsættelse av livskraften, er det ikke at undres over, at det tillagdes *prognostisk* betydning og tjente som skjelnemerke mellem helbredelige og uheldredelige tilfælde. De sygdomsformer, hvori othæmatomet optraadte, var fremforalt paralyse og de senere stadier av sekundær dements. Naar det i de fleste tilfælde virkelig viste sig at være et daarlig tegn, var det naturligvis, fordi selve sindssygdommens utsigter var daarlige. Ogsaa som *diagnostisk* hjælpemiddel maatte othæmatomet gjøre tjeneste, idet *Dumesnil* (1860) ved dets hjælp vilde skjelne mellem en paralyse og en epilepsi.

De fleste blev staaende ved at anta en dobbelt aarsak, en central med lammelse av karnerver og derav følgende lokal hyperæmi, og en lokal, enten arteriesygdom eller ydre vold. Det var naturligvis ikke nødvendig, at denne sidste skrev sig fra vogterhænder. Man saa svulsten hos epileptikere, som støtte sig under anfaldet, hos urolige syke, som dunket hodet mot en eller anden spids kant, hos katatone, som stereotyp klemte knytnæverne mot ørene. Det vilde ha været merkelig, om othæmatomet med den antagne centrale aarsak i nervesystemet skulde undgaa at bli tat til indtægt for degenerationslæren. Ved at slaa op i *v. Krafft-Ebing's* lærebog finder man da ogsaa ganske rigtig, at «hvor othæmatomet findes hos friske, saa faar fremtiden finde ut, om de ikke er belastet» (1888, s. 247). Heldigvis fandt fremtiden nyttigere ting at beskæftige sig med.

Turen var nu kommet til bakteriologien.

Pellizi, som i løpet av et par uker saa hele 5 tilfælde, paaviste (1892) i det friskt uttraadte blod nogen kjædekopper, som lignet baade erysipelaskokken og streptococcus pyogenes. Han mente her at ha fundet aarsaken, og da lidelsen begyndte med de samme symptomer som en huderysipelas i det første stadium, var han tilbøielig til at tro, at den fundne bakterie var en meget avsvækket erysipelas-streptokok. Det var altsaa den gamle *Leubuscher's* lære op igjen. Ved indspreitning i ørene paa kaniner fik *Pellizi* dog ikke othæmatom, men smaa abscesser, og han maatte derfor allikevel ty til nervesystemsforandringer hos de sindssyke for at forklare saken. (Vogteren fandt han ikke; det kan heller ikke sees, at han søgte efter ham).

Ogsaa *Scabia* fandt streptokokker og *Goodall* stafylokokker (1894), mens

Ceni og *Garbini* fandt punktionsvæsken steril, likesaa *Darcagne*, der har undersøkt blodet i 5 tilfælde hos paralytikere. Mikrobeteorien er dermed faldt; i de positive tilfælde maa der være kommet en sekundærinfektion.

Ford Robertson og *Middlemass* vendte igjen opmerksomheten mot selve ørebrusken (1894). Det var nu *Fischer's* cyster, som paany kom til værdighet. Forandringen i brusken begynder med, at de elastiske fibre forsvinder i flekker av større og mindre utstrækning, hvorved brusken blir mere skjør. Samtidig vakuuliseres bruskcellerne, mens kjernerne skrumper, og tilslidst flyter cellerne hen. Tilbake blir da en homogen, kornet eller fibret, grundsubstans. Heri trænger kar ind fra perikondriet, hvis det støter til flekken, og flekkens midtparti omdannes i almindelighet til en cyste. De nydannede kar i cystens væg undergaar her som andetsteds ofte hyalindegeneration og har let for at briste. Det uttraadte blod løsner perikondriet fra i randen litt efter litt; derved overrives igjen smaa kapillærer, og blodsvulsten tiltar i omfang. Siden kommer det til ardannelse, gjerne med smaa ører av brusk i arvævet.

Robertson undersøkte 50 ører fra sindssyke og 50 fra ikke-sindssyke. Uten mindste tegn til degeneration var bare 2 ører i hver gruppe. Alle andre viste de omtalte flekker spredt over hele brusken. Cyster fandtes dog kun hos 8 ikke-sindssyke — og her var der ingen blodkar i cystevæggen —, men hos 30 sindssyke, derav 8 med kar i cystens væg. 4 av disse igjen var friske hæmatomer (ét dobbeltsidig) og 2 var gamle. I de 5 friske othæmatomer fandtes et hulrum under perikondriet og en utstrakt sykkelig forandring i brusken.

Garbini (1902) fandt likeledes vakuolisering av bruskceller, men saa heri en følge av oblitererende endarterit i ørets kar. Endelig har *Bacelli* (1906) ogsaa opstillet en «betændelsesagtig og degenerativ» kronisk karsygdом i huden som det primære; den skulde lede til en kronisk perikondrit med bindevævsfortykkelser, og en følge derav igjen skulde være degeneration av bruskvævet.

Der hævdes altsaa fremdeles muligheten av, at othæmatomet kan komme uten trauma, idetmindste hos sindssyke. Og det ansees for tvilsomt, om trauma alene er istand til at fremkalde et othæmatom, hvis brusken er frisk. *Robertson* fandt det under den omstændighet ikke at være nogen let sak at rive perikondriet fra brusken, og lyktes det, fandt løsrivningen sted saa dypt nede, at der her ingen kar var, som kunde bløde, paa nogen faa smaa kapillærer nær.

Clouston gaar dog vel for vidt, naar han mener, at slag hos sunde neppe nogen gang vil føre til hæmatom. Man kan ikke uten videre se bort fra pankratiast-øret (av pankration, de gamle græske skoler for nævefegting og brytekampe) eller forutsætte sykelighet hos alle de fegtere, som fik ørene lem-læstet. Broncefiguren i Thermemuséet (Rom) med det brutale og stupide fjæs ser rigtignok ut til litt av hvert i denne retning og minder mest om en sterkt alkoholisert bryggesjauer. Man forstaar saa godt, at *Platon* (i dialogen *Gorgias*) bruker uttrykket «saadanne folk, som har kvæstede øren» som en ringeagtende betegnelse for dem, som ikke interesserte sig for andet og ikke lærte andet end at slaas rundt omkring i fegteskolerne. Men uttrykket viser ogsaa, hvor almindelig othæmatomet var blandt datidens sportsmænd. Ja, det blev endog det

billedlige merke paa en nævefegter; de fleste hoder, som forestiller Herkules som indstifter av de olympiske leke, bærer othæmatomet som symbol. (*Winkelmann*). Der fegtedes ikke bare med tørre næver, men med lærremme viklet om hænderne. Ogsaa hos kinesiske brytere skal othæmatomet være almindelig. Endelig kjendes nogen tilfælde fra *den* moderne sport, som i brutalitet kommer de gamle nævefegtninger nærmest, — fotball, ialfald naar der spilles efter Rugbyreglerne, som tillater bruken av næverne. Hvor ørebrusken paa forhaand har degenererte flekker, og det synes den altsaa efter de hittil foretagne undersøgelser at ha hos de fleste, er det ikke usandsynlig, at gjentagne mindre kvæstelser kan befordre cystedannelsen og tilsidst hitføre en blodsvulst. Man maatte ellers anta en fraktur av brusken med overrivning av kar netop paa et sted, hvor der var en degenerert flek rik paa kar. Men det skal der igjen en voldsom kraft til.

Hvad det er, som er aarsak til den flekvisse forandring av brusken, har man endnu ingen anelse om. Antagelsen av en primær karsygdом flytter bare spørsmålet ind paa et andet vævs omraade. Man har gjættet paa en ernæringsforstyrrelse. Ogsaa artrit viser jo en viss forkjærlighet for at slaa sig paa brusken.

Othæmatomet's historie viser saaledes, at spørsmaal, som man trodde sig færdig med for et halvt hundrede aar siden, endnu den dag idag venter paa sin løsning. Den gir ogsaa interessante prøver paa, hvordan anskuelser opgives som forældet og i lys av en anden tids forskning paany blir moderne. For tiden maa vel hovedvegten lægges paa brusken's sykelige tilstand. Men man vil fremdeles indrette sig efter den erfaring, at anledningen som oftest er et trauma.

Man har altid været enig om, at othæmatomet ikke skal *behandles*. Aapnes det, fylder det sig paany og kan bli større end før. Fra engelsk hold (*Hearder*) har det været anbefalet at stanse veksten ved at pensle øret med en blæretækkende væske. Deforniteten skulde da bli mindre. Det anføres dog, at det idetmindste ikke altid hjælper.

I min bog om *dementia præcox* er (s. 125) nævnt to tilfælde fra Gaustad asyl. Det ene antoges at skrive sig fra støt mot badekarrets kant; om det andet var der ingen oplysning at faa om trauma. To av de syke her i asylet er indkommet med avløpne othæmatomer, som de har paadrat sig, mens de var hjemme. I det ene tilfælde, en manisk-depressiv sindssygdом, er det oplyst, at den syke blev mishandlet av sin bror; det kan ikke sees, om hun fik blodsvulsten under et manisk anfald eller under en langvarig stuporøs tilstand. I det andet tilfælde hadde der utviklet sig en idioti efter en sygdом med kramper i 2-aarsalderen. Her var det den syke, som hadde været slem hjemme. Tidligere ansaaes othæmatom for sjeldent ved idioti, som ikke var medfødt, og størsteparten av dem, som hadde det, skulde være epileptiske. Hos denne syke var kramper ikke iagttat, efterat idiotien var erkjent.

Det tilfælde, som utviklet sig her i asylet, traf en 39-aarig gaardmandsdatter, som hadde lidt av *dementia præcox* siden konfirmationsalderen. Hun hadde i mange aar været holdt indespærret og kom litet i frisk luft, da for-

ældrene syntes, hun blev mere uhaandterlig av det. Hun var saa voldsom og ugrei, at hendes nærmeste ikke turde gaa ind til hende, uten de var flere i følge. Ved indkomsten i asylet (1ste november 1906) var hun meget blodfattig med voksgul ansigtsfarve. Hun var fuld av unoter, kløv høit og lavt, rev ned av vægger, væltet vandbøtter, slog ut ruter og hoppet ret som det var ut av vinduet. Om natten hændte det, at hun listet sig bort til andres senger, hvor hun gav sig til at traakke paa brystet til dem, som sov. Hun gav saaledes stadig betjeningen fuldt op at gjøre og hadde ofte sammenstøt med de andre syke. Hun hadde en paafaldende tilbøielighet til efterblødninger, naar hun hadde støt sig, fik saaledes en voldsom bloduttrædelse i conjunctiva et par dage efter at hun ved knusningen av en rute hadde faat et ubetydelig risp ved næseroten av et glasskaar, og en større blodsvulst over næsen utviklet sig i løpet av nogen dage, uten at hun kunde gi nogen besked om, hvordan hun først hadde faat den. Hun sa ellers altid ifra, naar nogen tok haardt i hende eller foretok noget, hun ikke syntes om. Hun blødde ogsaa et par ganger næseblod, men hadde ingen almindelig tilbøielighet til at blø, hvad der viste sig ved en tanduttrækning. Blodundersøgelse foretoges ikke. Saa en dag under paaklædningen, som hun aldrig gjorde motstand mot, klaget hun over smerter i venstre øre; pleierskerne saa, det var litt hovent, likesom frossent, men trodde ikke det hadde noget at betyde og meldte ikke fra. Den syke pleiet at ville sitte ved et vindu, som der luftedes igjennem (for lettere at kunne hoppe ut), og det var i december, saa det forsaavidt laa nær at tænke paa frost. I løpet av nogen dage utviklet sig imidlertid et regulært othæmatom, som tilsidst fyldte hele rummet indenfor helix; kun øreflippen gik som sedvanlig fri. Svulsten var glinsende, bløt og blev stadig mere blaarød, mens den til at begynde med hadde vanlig hudfarve. Efter et par uker begyndte den at bli blek og skrumpe. Den har efterlat en knudret, rynket, fast fortykkelse i ørets øvre del.

Den anstillede undersøgelse bragte intet trauma for dagen; men hos en saa vanskelig syk kan det selvfølgelig ikke utelukkes. At hun selv har støtt sig, er ikke sandsynlig. Det er mulig, at en av de andre syke kan ha drat hende ved ørene, uten at betjeningen har seet det, og uten at den syke selv i stridens hete har lagt merke til det. Isaafald er othæmatomet idetmindste et tegn paa utilstrækkelig tilsyn. Thi selv om det bedste tilsyn maaske ikke i ethvert tilfælde vil kunne gripe ind tidnok til at hindre vold fra andre syke, bør denne vold dog ikke helt undgaa et godt tilsyns opmerksomhet. Det vilde ligget nærmest at bli staaende ved denne antagelse, hvis det hadde været ganske utænkelig, at nogen av pleierskerne i hidsighet hadde tat for haardt i den syke. Det lar sig imidlertid ikke si om dem alle. En av dem har ogsaa tidligere været mistænkt for at fare mindre lempelig frem uten at kunne overføres noget bestemt, og den moralske styrke at gaa til bekjendelse, hvis hun var skyldig, med utsigt til øieblikkelig avsked, den kan ikke ubetinget tiltroes hende. Uten sidestykke vilde en saadan forgaaelse ikke været. Paa mandssiden er i løpet av de sidste 5 aar 2 pleiere (av ialt 33) git øieblikkelig avsked for voldsomhet mot syke. Selv om man som asylbestyrer maa kræve mere end løs mistanke til

ophævelse av et tjenesteforhold uten varsel, og selv om man som menneske vil tro det bedste, — og det vil her si othæmatomets spontane opstaaen —, saa kan man dog som videnskabelig iagttager ikke lukke øinene for tilstedeværelsen av den mulighet, at othæmatomet i dette tilfælde trods det negative utfald av undersøgelsen er foranlediget ved ydre vold og det fra betjeningens side. Tilfældet har forsaavidt ikke den interesse, som iagttagelsen av et utvilsomt spontant othæmatom vilde hat.

Paa den anden side taler den daarlige ernæringstilstand, den syke var i ved inkomsten, sammen med hendes tilbøielighet til sene og vedholdende blødninger efter ganske smaa traumer for tilstedeværelsen av en generel indre aarsak. Den vold, som antagelig har git støtet til bloduttrædelsen, behøver da ikke at ha været betydelig, og den har kanskje været saa ubetydelig, at handlingen ikke er kommet til vedkommende pleierskes bevissthet som voldsom.

Nogen anledning til mikroskopisk undersøgelse av ørebrusken har der ikke været.

(*Litt.* Foruten de forfattere, som findes nævnt hos *Ford Robertson* og *Hack Tuke* og i de almindelige lærebøker, er foran anført endel arbeider, hvis findested her skal angives: *Bacelli* (Il. manicomio XXI, 1905, nr. 3, Ann. di Nevrol. 1906, nr. 2 og 3). *Ceni* (Rivista sperimentale di freniatria 1901). *Darcagne* (Journ. de Neurol., mars 1906, ref. i L'Éncephale s. a.). *Garbini* (Rivista sperimentale 1902, s. 46). *Stahl* (Allg. Zeitschr. f. Psych. XVI, 1859, s. 479).)

Asylets driftsoverskud var:

i 1904	kr. 2 328,55
- 1905	« 1 531,02
- 1906	« 1 108,87

Hvis der ikke ekstraordinært var medgaat kr. 1 175,05 til indlæggelse av elektrisk lys, vilde overskuddet det sidste aar været kr. 2 283,92.

Grunden til, at overskuddet i løpet av de sidste 10 aar er gaat saa sterkt ned (det var i 1897 vel 8 000 kr.) ligger ikke i nogen større ødselhet ved asyls administration. Nedgangen skyldes dels mindre indtægter som følge av belæggets nedsættelse (fra 90,2 som middelbelæg i 1897 til 83,2 i 1905 og 85,3 i 1906), dels større lønninger (fra 1904 en aarlig merutgift av omtr. 1 250 kr.) og fordyrelse paa vigtige utgiftsposter, især levnetsmidler og brænde. Ogsaa avgifterne er steget og utgifterne til belysning og renhold. Hvordan de enkelte konti staar i de forskjellige aars regnskaper, er det forøvrig vanskelig at komme fuldt paa det rene med, da regnskapsførerens fordeling av utgifterne er høist vilkaarlig og vekslende.

Av dr. J. A. Selmers beretning for Rotvold sindssykeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Rotvold.

— — Som det vil sees av tabel XX er aarsaksforholdet angit for 37 mænd og 39 kvinder. Før de øvrige 48 mænd (4 indlagt til observation ikke medregnet) og 40 kvinder har opgaverne over aarsaksforholdet været for usikre til, at de kunde opføres. Hos 19 mænd og 16 kvinder har arven været i ret opadstigende linje, hyppigst far eller mor, i enkelte tilfælde bedsteforældre. En særlig sterk arvelig belastning er noteret for en kvinde, hvis begge forældre var sindssyke og desuten 2 søstre og 1 bror; 3 andre brødre og 1 søster opgaves som «rare». 13 syke (8 mænd og 5 kvinder) utsattes efter konference med vedkommende fattigstyre til forpleining i Malvik eller nærmeste omegn. 2 mænd døde ved ulykkestilfælde, den ene ved suicidium, den anden ved combustio.

Hvad tilfældet av suicidium angaar var det et av dem, man desværre vanskelig kan undgaa av og til. Denne var en melankoliker, der hadde været syk i længere tid og flere ganger indlagt i asylet. Han hadde sin plads paa vagtværelset, da man var utryg efter forskjellige ytringer av ham. Han var dog ofte med i vedgaarden efter eget ønske, da han følte sig lettet ved arbeidet. Den 7de august hadde han ogsaa været ute i vedgaarden. Da han sammen med de andre skulde gaa ind, hadde han forstukket sig bak en dør i trappeopgangen og blev kort efter fundet der med et ganske kort taugstykke om halsen, fæstet til vindusgitteret og død i halvstaaende stilling. Oplivningsforsøk var forgjæves. Om tilfældet blev der straks gjort anmeldelse til kontrolkommission og departement.

Om det andet tilfælde, nemlig den, der omkom ved combustio, indebrænden, skal jeg av vedkommende journal og de længere beretninger om tildragelsen, der blev avgiven til politi og departement, her anføre følgende: Den angjældende person, O. S., var et av disse vanskelige individer, som paa grænsen mellem sykt og sundt, imbecille i moralsk og intellektuel henseende, stadig kommer i kollisjon med samfundet og vandrer ut og ind snart i tvangsarbeidsanstalter, snart i fængsler, idet de av nogen erklæres sindssyke, av andre ikke. Omhandlede var nu 33 aar gammel. Som skolegut hadde han været uduelig og gjorde ingen fremgang. 15 aar gammel fik han sin første dom for bedrageri, og han fik i det hele 3 domme før 18-aarsalder, senere en hel række saadanne. Han førte oftest et omvankende liv og skeiet ut i alle retninger, var en tid gift, men forlot snart konen. I flere aar hadde han hat epileptiske anfald og var behandlet derfor, dels paa sindssykeasyl, dels i almindelig sykehus.

Han indkom i asylet 27de mars 1905 fra Trondhjems sykehus, hvor han behandlede for venerisk smitte, men hadde gjort sig umulig ved forskjellige intriger og hadde faat indrykket forskjellige klager over sykehuset i en avis. Til at begynde med var han her nok saa rimelig, og den bestemte overflytten til kriminalasylet blev derfor utsat indtil videre. Vaaren og sommeren forrige aar opførte han sig upaaklagelig, og han fik tildels adskillig frihet, saa han færdedes dels med, dels uten vogter omkring utenfor asylet. Denne frihet benyttet han nu snart til at intrigere, vække misnøie og faa istand komplot blandt tjenerpersonalet, som han tildels duperte ved sin sikre og overlegne optræden.

Da der dertil paa den tid, vistnok med hans medvirkning, blev indrykket i en avis en klage over asylets kosthold, fik han rigtig blod paa tand, og han begyndte at vise sig overlegen og ubehagelig paa mange maater, endog truende.

Det blev nu bestemt, at han skulde overflyttes til kriminalasylet, og da han gjennom vogterpersonalet hadde faat nys derom, fremkom han med trusler og erklærte for vogterne, at før det skulde ske, skulde han ialfald gjøre sig fortjent dertil.

Den 20de oktober kl. omkring 11 aften blev der av nattevagten meldt brand i D-avdelingen. Det saa straks alvorlig ut, da ild og røk slog ut av skylightet paa en celle, som straks viste sig at være den, hvori O. S. opholdt sig. En av vogterne i avdelingen aapnet straks døren, men da han intet kunde se, og cellen var full av røk og ild, lukket han døren igjen, for at ilden ikke skulde faa større magt. Samtlige vogtere, som hadde med O. S. at gjøre, følte sig forresten ganske sikre paa, at vedkommende hadde forladt cellen, idet han satte varme paa, og var undveken gjennom skylightet. Undvikelse paa den maate var gaat for sig flere ganger tidligere for andre syke. Dæmpning og slukning av ilden gik temmelig raskt ved hjelp av en brandslange. Da man efter slukningen aapnet celledøren fandtes han liggende død og sterkt forbrændt indenfor døren.

Ved dernæst at undersøke cellen, hvis vægger og inventar var sterkt forkullet, fandtes, som det syntes, bestemte og tydelige tegn paa, at det hadde været hans hensigt at undvike. Sengen var reist op mot aapningen i taket, sengtepperne var omhyggelig rullet sammen og halmen lagt utover gulvet; kort, alt tydet paa, at rømning var planlagt, men at den av en eller anden grund var mislykket for ham, enten ved at røken og ilden pludselig var blit ham for sterk, eller at han under anstrengelsen for at komme ut gjennom aapningen i taket var faldt ned, eller paa nogen anden maate. At han skulde ha handlet i selvmorderisk hensigt, mener man sikkert at kunne utelukke.

Tilfældet er vistnok temmelig enestaaende, og det skyldtes et sammentræf av forskjellige omstændigheter. Det kom overraskende paa os og gjorde et uhyggelig indtryk.

Av mændene forøvrig døde 2 av hurtig forløpende paralysis generalis. De hadde begge tidligere hat syfilis. 1 mand døde av tubercul. pulmon. Han hadde allerede ved indlæggelsen i oktober 1902 et sykelig utseende, men noget bestemt sykelig ved lungerne var da ikke paaviselig.

Av kvinder døde 10. 7 er opført som døde av kollaps eller paralysis cordis efter et forholdsvis kort ophold i asylet. 5 av disse 7 døde nemlig efter kun et ophold fra 1 til 19 dage. Samtlige disse tilfælde viste sig dels som en aments med sterk forvirring, uro og hallucinationer, dels som en mer eller mindre uttalt melankolsk tilstand med ængstelse, agitation og periodevis forvirring derimellem. Foruten uroen og søvnløsheten bidrog mangelfuld ernæring eller endog fuldstændig næringsvægring til at nedsætte kræfterne, og døden indtraadte under fænomener av den som dødsårsak opførte kollaps og hjertesvækkelse; det er tilfælde, der mer eller mindre har hat præg av delirium acutum. Sektionen viste negativt resultat, eller saagodtsom saadant, i de tilfælde, den foretoges.

1 kvinde døde under symptomer av en akut gastro-enterit. Hun behandles for insania period. og hadde hat flere tidligere anfald dels av manisk, dels av depressiv natur. Nu var hun i sterk manisk tilstand og adskillig medtat av uro og søvnløshet. Efter 3 maaneders ophold i asylet fik hun en profus diarré med brækning og døde nogen dage derefter.

2 kvinder døde av tubercul. pulmon. De hadde begge været ca. 3 aar i asylet. Den ene indkom i dement tilstand efter mange aars sindssygdом, den anden indkom under en akut forvirringstilstand, der gik over i kronisk sindssygdом.

Sundhetstilstanden har været ualmindelig god. Der er kun indtruffet faa og lette tilfælde, som det vil sees av listen over interkurrente sygdomme. Saavel denne liste som listen over dødsfaldene viser, at vi fremdeles er heldig stillet likeoverfor tuberkulosen, saaledes som jeg ogsaa har omtalt i beretningen for forrige aar.

Lokalerne for epidemiske syke har i et par aar været belagt med nogen tuberkulose. Efterat disse nu er døde i dette aar, staa lokalerne ledig.

Hvad tvangsmidler angaar viser der sig en betydelig forskjel, naar man sammenholder listerne herover for dette aar og tidligere. Mens isolation i aaret 1905 er opført ialt med 3 døgn og 20 $\frac{1}{2}$ time, er den i 1906 opført med 255 døgn og 6 $\frac{1}{2}$ time. Denne betydelige forskjel skriver sig naturligvis fra den nye ordning herom, idet nu enhver indesperren opføres som isolation, uanset av hvilken grund den foretages. — Jeg vil herved gjøre opmærksom paa den store forskjel, listerne viser mellem isolation for mænd og kvinder. Mens der av mænd kun har været isolert i aaret 10 personer i 36 døgn og 3 timer, har der av kvinder været isolert 70 i 219 døgn og 3 $\frac{1}{2}$ time.

Av dr. Sollieds beretning for Rønvik sindssykeasyll.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Rønvik.

— — Sundhetstilstanden var gjennemgaaende bedre end i de foregaaende aar. I december fik en pleierske difteri; ved bakteriologisk undersøgelse fandtes differibaciller hos en anden pleierske og hos enkelte av de sindssyke. Der døde i aarets løp 15 patienter.

Lp.-nr. 7, lægdslem, født 1857, hadde fra 10-aarsalderen hat epileptiske anfald og med enkelte korte avbrydelser været asyibehandlet siden 1884. Døde 9de juni. Ved obduktionen fandtes dura tyk, adhærent; de tynde hinder fortykket; den graa kortikalsubstans 1—1,5 mm. tyk, skarpt begrenset; ventriklernes ependym glat; hjernens vekt 1390 gr. Venstre lunge overalt adhærent; øvre lap skrumpet i toppen; paa snit smaa ostede og forkalkede foci med rikelige drag av bindevævsstrenger overalt; forøvrig fandtes i denne lunge samt toppen av høire spredte smaa foci, hvorav enkelte syntes at være i begyndende ramolissement. Der var cystopyelonefrit; venstre vesicula seminalis stor, spændt, glinsende, bestod av loculamenter fyldt med en seromucøs, klar væske; den høire kunde ikke paavises; paa dens plass saaes indleiret i bindevævet endel kalkkonkrementer, det største som et hampefrø i en kapsel, hvorav det kunde utskrælles.

Lp.-nr. 171, fattig husmandskone, født 1867, blev sindssyk vaaren 1900 og indkom 18de januar 1903 i asylet, hvor hun ofte maatte sondenæres. Døde i april. Ved obduktionen fandtes dura adhærent, flekkevis usureret, andre steder fortykket; de tynde hinder opbløtt, ødematøse; kortikalis smal men med skarp begrænsning; ventriklernes ependym ru, vatret. Hjertet usedvanlig litet og sterkt fedtdegenereret. I lungetoppen fandtes paa høire side et nøttstort infiltreret parti, og paa venstre side en barnehaandstor pushule, der kommuniserte med et knytnævestort avkapslet rum i pleurahulen; i de nedre lapper fandtes smaa ostagtige foci med overgang i forkalkning; rikelig serum i begge pleurahuler. Paa epikardiet og leverens serosa saaes graa, fortykkede partier. Nyrrerne smaa med ujevn overflate, kapselen uavløselig, barksubstansen smal.

Lp.-nr. 558, arbeider, født 1861, indkom i asylet 3die december 1905. Han var da for et aar siden blit skilt fra sin kone efter et par aars egteskap, da han intet bestilte og forholdt sig taus og passiv overfor alle forestillinger og skjænd i den anledning. Fra vaaren 1905 merkedes sterk svækkelse av hukommelsen og total mangel paa initiativ; i regelen sad han taus med haand under kind og stirret ut i veiret; en sjelden gang iblandt livlig og pratsom uten synderlig indhold, men ikke meningsløst. Han var kraftig bygget, hadde en sund ansigtsfarve og var i meget godt hold; ved fysikalsk undersøgelse kunde intet

abnormt paavises. Han var fuldstændig klar og vel orienteret, svarte ordentlig paa almindelige spørsmåal, men var uten forstaaelse av grunden til indlæggelsen og kunde ingen forklaring gi av sin opførsel hjemme og av forholdet til konen. Matlysten var udmerket, og han syntes i alle henseender tilfreds med tilværelsen, interesserte sig for omgivelserne og lo av tilfældige komiske episoder; stemningen forøvrig indifferent. Han forsøktes i alslags arbeide, men viste den mest gjennomførte dovenskap og passivitet uten dog paa nogen maate aktivt at motsætte sig noget. Døde 28de september efter et par dages sykeleie, hvorunder han blev mer og mer soporøs med snorkende aandedræt.

Sektion: Ved gjennemsagning av kraniet strømmet over $\frac{1}{2}$ liter mørkt blod ut. Dura ikke synderlig adhærent til kraniet, men sterkt fortykket; paa begge sider av sinus longitudinalis og i en fingerbreds avstand fra samme delte dura sig i en indre og en ydre lamel, saa der dannedes en sæk, som utad naadde ned til i høide med pars petrosa, og saavel fortil som baktill til kraniets basis; disse sækker hadde indeholdt det utrendte blod. Hjernens øverste parti var flatklemt fra siderne, mens midtpartiet rakte op som en mediant løpende ryg, der (øverst knapt $1\frac{1}{2}$ ctm. bred) skraanet steilt ned paa begge sider. De tynde hinder delvis fortykket og seige, let avløselige. Nogen atrofi av gyri. Konsistensen fast og tør, næsten som hærdet. Kortikalis høist $1\frac{1}{2}$ mm. bred, mange steder smalere, av lys brunlig farve, hvori tydelig saaes hvite striper paralele med overflaten; paa flere steder i occipitallapperne var den graa substans ikke at opdage. Ventriklerne noget dilaterte; ependymet glat. Hjertet stort, med kraftig muskulatur; aortaklapperne og aorta vatret som chagrin. Venstre lunge let adhærent, nedre lap delvis lufttom. Av høire lunge, der var sterkt adhærent til diaphragma og brystvæggen, hadde kun øvre lap normal størrelse; de 2 andre var ganske smaa og næsten i sin helhet atelektatiske. Nyrerne var indleiret i enorme fettmengder; den høire næsten dobbelt saa stor som den venstre.

Lp.-nr. 599, husmandsdatter, født 1875, forældrene lapper. Smaa evner, men flink til sit arbeide. Indkom 15de april 1906 i asylet. Kort forut var hun paa en tur til byen kommet i lag med slusk og hadde der levet i drik og usedelighet; ved hjemkomsten viste hun sig underlig og nedstemt, fik ikke sove og hadde hallucinationer. I asylet spiste hun næsten intet og maatte sondenæres; tungen og læberne blev skorpet, og der kom diarré; ingen feber, kun en enkelt aften 38,2; pulsen liten og ujevn (110—120). Saltvandsinjeksjoner hadde kun forbigaaende god virkning. Døde 6te mai.

Sektion: De tynde hinder noget injicerte og ødematøse; ventriklernes ependym noget vatret. Hjertet slapt og fettdegenereret. Lungerne emfysematøse; i de nederste lapper pneumoniske foci, som i høire lunge delvis konfluerte; denne lunges midtre lap rudimentær. Milten liten. I uterus et ca. 3 maaneders foetus.

Hos lp.-nr. 545, en 32 aar gammel fisker, død av paralysis generalis, fandtes foruten de ved denne sygdom vanlige fund et ca. 3 ctm. stort ostagtig fokus i høire lungetop like under pleura. Av venstre nyre manglet det midterste parti, saa øverste og nederste del kun var forbundet med en smal bro. Paa leverens overflate var der flere uregelmæssige gulgraa flekker uten niveau-

forskjel; de strakte sig et par mm. ind i leversubstansen. Om lues intet oplyst.

Et tilfælde av vitia organica cerebri, som utskreves helbredet, var hos en 60 aar gammel mand, der kom ind (lp -nr. 578) 15de februar 1906 under en forvirring, der viste sig at være følge av en nogen dage iforveien indtruffet apoplexi. Da alle symptomer av denne var svundet, utskreves han 10de mars helbredet.

Av dr. med. Evensens beretning for Kriminalasylet.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés criminels.

— — Sundhetstilstanden var god.

Arbeidsvirksomheten har i det hele været ganske tilfredsstillende. Foruten husgjerning, vedsagning, maler- og skrædderarbeide har der været utført endel børstebinding; materialet har været tat fra en herværende fabrik, som ogsaa har besørget børsterne renskaaret og solgt; men der kunde ikke skaffes avsætning nok, til at asylet kunde faa jevnt arbeide dermed. Desuten har endel syke holdt paa med forskjellig arbeide for sig selv, uten at det er blit mere av det end netop et tilløb, saalænge det hadde nyhetens interesse. De er alle vendt tilbake til drevet som det letteste, især i den sidste tid, da taugverket har været usedvanlig godt.

Retteelse.

I beretningen for 1905 (pag. 32) tabel XXIV skal for Kristiania asyls vedkommende tallene under rubriken «bespisningen» være kr. 28 009: kr. 0,77 pr. liggedag og 0,64 pr. individ pr. dag.

Forts. (Suite.)

- Nr. 36. Veterinærvæsenet og kjødkontrollen 1905. (*Service vétérinaire et l'inspection de la viande*)
- 37. Socialstatistik. V. Om Børn, fødte udenfor Ægteskab. (*Statistique sociale. V. Enfants illégitimes.*)
- 38. Rekruttering 1906. (*Recrutement.*)
- 39. Socialstatistik. VI. Arbeidsledigheds-Tællinger i 1905 og 1906. (*Statistique sociale. VI. Dénombrements du chômage en 1905 ou 1906.*)
- 40. Norges kommunale Finanser 1904. (*Finances des communes.*)
- 41. Kriminalstatistik 1903 og 1904. (*Justice criminelle.*)
- 42. Socialstatistik. VII. Arbeids- og Lønningsforhold ved Sagbrug og Høvlerier. (*Statistique sociale. VII. Scieries et établissements de rabotage: Organisation et procédés du travail. Salaires.*)
- 43. Private Aktiebanker 1906. (*Banques privées par actions.*)
- 44. Norges Sparebanker 1906. (*Caisses d'épargne.*)
- 45. Norges postvæsen 1906. (*Statistique postale.*)
- 46. Norges Fiskerier 1906. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 47. Norges Skibsfart 1905. (*Navigation.*)
- 48. Kriminell Retspleie 1903 og 1904. (*Statistique de la justice criminelle: Procédure.*)
- 49. Stortingsvalget 1906. (*Élections pour le «Storting».*)
- 50. Norges Telegrafvæsen 1906/07. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 51. Forsemtede børn 1904 og 1905. (*Traitement des enfants moralement abandonnés.*)
- 52. De offentlige Jernbaner 1906/07. (*Chemins de fer publics.*)
- 53. Civil Retspleie 1905. (*Justice civile.*)

Trykt 1908:

- Nr. 54. Norges Bergværksdrift 1906. (*Mines et usines.*)
- 55. Sundhetstilstanden og medicinalforholdene 1905. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 56. Sindssykeasylernes virksomhet 1906. (*Hospices d'aliénés.*)

Det Statistiske Centralbureau har derhos bl. a. utgit følgende verker:

Statistique internationale: Navigation maritime. I, II, III, IV. Christiania 1876, 1881, 1887, 1892.

International Skibsfartsstatistik: Tabeller vedkommende Handelsflaaderne i Aarene 1850—1886. Kristiania 1887.

Tabeller vedkommende Skibsfartsbevægelsen 1872—1894 og Handelsflaaderne 1886—1896. Kristiania 1897.

Statistisk Aarbok for kongeriket Norge. Senest utkommet: Syvogtyvende aargang, 1907. Kristiania 1907. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)

Meddelelser fra Det statistiske Centralbureau. Senest utkommet: Femogtyvende Bind, 1907. Kristiania 1908. (*Journal du Bureau Central de Statistique.*)

Oversigt over Kongeriget Norges civile, geistlige og judicielle Inddeling. Afsluttet 16 Juni 1902. Kristiania 1902. Med 4 Tillæg.

Fortegnelse over Norges officielle Statistik m. v. 1828—30 Juni 1889. Kristiania 1889. Med 6 Tillæg, omfattende Tiden fra 1 Juli 1889 til 31 December 1905.

Katalog over Det statistiske Centralbureaus Bibliothek. I. 1 Juli 1890. Kristiania 1906.

Samtlige verker er at erholde tilkjøps hos H. Aschehoug & Co., Kristiania.

13 mars 1908.

